

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК I

**Інтерактивний комплекс
навчально-методичного забезпечення**

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рівне 2007

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет водного
господарства та природокористування**

Н.М.Позняковська, Ю.В.Головачова

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК I

**Інтерактивний комплекс
навчально-методичного забезпечення**

Кредитно-модульна система організації навчального процесу

Для студентів напрямку підготовки „Економіка і підприємництво”

Рівне 2007

ЗМІСТ

Передмова	4
Опис предмета навчальної дисципліни «Фінансовий облік І»	5
1. Робоча програма нормативної навчальної дисципліни „Фінансовий облік І”	7
1.1. Тематичний план та розподіл навчального часу	7
1.2. Програмний матеріал змістових модулів	8
2. Методичні рекомендації до вивчення модулів та тем дисципліни	11
Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості..	11
Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів	32
Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва	43
3. Плани практичних занять, контрольні вправи, тести	50
Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості..	50
Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів	73
Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва	92
4. Контрольна тестова програма	107
5. Тематика самостійної роботи	115
5.1. Тематика самостійної роботи	115
5.2. Оформлення звіту про самостійну роботу	116
Термінологічний словник	118
Рекомендована література	129

УДК 657
ББК 65.052
П47

Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування, протокол № 13 від 29 грудня 2006 р.

Рецензенти:

С.О.Левицька, доктор економічних наук, професор кафедри обліку і аудиту НУВГП;

В.І.Павлов, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів і економіки природокористування НУВГП.

Позняковська Н.М., Головачова Ю.В.

П 47 Фінансовий облік I: Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення
– Рівне: НУВГП, 2007. – 132 с.

Навчально-методичний комплекс містить робочу програму, вказівки щодо вивчення тем, плани практичних занять, вправи, задачі, тести, тематики самостійної та індивідуальної роботи, список рекомендованої літератури, які можуть бути корисними при самостійному вивченні дисципліни в умовах кредитно-модульної організації навчального процесу.

Призначений для студентів економічних спеціальностей,
аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів,
бухгалтерів-практиків, аудиторів.

УДК 657
ББК 65.052

© Позняковська Н.М., Головачова Ю.В., 2007

© Національний університет водного

господарства та природокористування,

2007

Передмова

Особливе значення у системі управління має бухгалтерський облік, який забезпечує збір первинних даних про господарські ресурси та процеси, систематизацію і обробку зібраної інформації, відображення її в облікових та інших документах. З іншої сторони, дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності становлять основну інформаційну базу всіх членів суспільства достовірною, своєчасною та корисною інформацією про господарську діяльність підприємств, установ і організацій.

Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” та національні Положення (стандарти) бухгалтерського

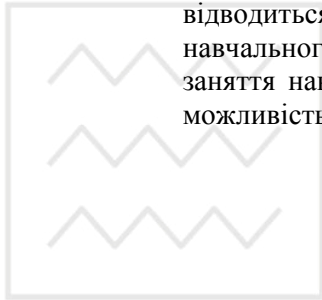

обліку запроваджені у першу чергу для перетворення бухгалтерського обліку в реальний інструмент управління.

Освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напрямку 0501 „Економіка і підприємництво” (2002 р.) передбачено вивчення студентами спеціальності „Облік і аудит” бухгалтерського обліку господарських ресурсів та процесів в курсах „Фінансовий облік І” та „Фінансовий облік ІІ”. Дисципліна „Фінансовий облік І” включає питання оцінки та обліку активів підприємства, „Фінансовий облік ІІ” – облік зобов’язань, власного капіталу, доходів і витрат підприємства.

Головною метою входження України до європейського освітнього простору є впровадження кредитно-модульної системи організації навчання, що вимагає розробки якісно нового методичного забезпечення дисциплін. Інтерактивний комплекс призначений стати допомогою студентам у засвоєнні теоретичних знань, набутті практичних навичок.

Інтерактивний комплекс містить програму навчальної дисципліни, методичні рекомендації щодо вивчення тем, тематичний зміст практичних занять, контрольні запитання, тести, вправи, тематику самостійної роботи, термінологічний словник, рекомендована література. Даний інтерактивний комплекс зорієнтований перш за все на самостійну роботу студента, якій відводиться велике значення у новій системі організації навчального процесу. З цією метою у кожній темі практичного заняття наведені контрольні запитання, тести та задачі, які дають можливість перевірити рівень засвоєння матеріалу.

Опис предмета навчальної дисципліни «Фінансовий облік І»

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань з теорії практики ведення фінансового обліку на підприємствах різних форм власності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку активів.

Предмет: активи підприємства.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- нормативне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні; основи організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності на підприємствах різних форм власності; якісні характеристики і принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності; загальні вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні; порядок визнання, оцінки та відображення у обліку активів.

Уміти:

- застосовувати критерії визнання активів підприємства; визначати оцінку активів підприємства; відображати господарські операції з активами на рахунках бухгалтерського обліку.

Опис навчальної дисципліни

Курс: (підготовка бакалаврів)	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS -4,5	Напрямок : 0501 Економіка і підприємництво	Обов'язкова , нормативна
Модулів - 1	Спеціальність: 6.050106 «Облік і аудит»	Рік підготовки : 2-й
Змістових модулів - 3	Освітньо - кваліфікаційний рівень: бакалавр	Семестр: 4
Кількість годин: 162		Лекцій: 36 годин
Тижневий розподіл годин:		Практичних: 36 годин
аудиторних - 4		Сам. робота: 90
самостійна робота - 5		Вид контролю: іспит

**Розподіл балів модульного контролю, що присвоюються
студентам у ході вивчення дисципліни «Фінансовий облік І»**

Модуль 1. Поточне тестування та самостійна робота											Підсумко вий контроль
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3		
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	
5	10	10	10	10	10	5	10	10	10	10	40
100											

Шкала оцінювання в КМСОНП та ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно («5»)
82-89	B	Дуже добре («4»)
74-81	C	Добре («4»)
64-73	D	Задовільно («3»)
60-63	E	Достатньо («3»)
35-59	FX	Незадовільно («2») з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно («2») з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І”

1.1. Тематичний план та розподіл навчального часу

Відповідно до „Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напрям 0501 „Економіка і підприємництво” (2002 р.) загальний обсяг дисципліни „Фінансовий облік І” 162 год., що відповідає 4,5 кредитам ECTS. Тематичний план і розподіл навчального часу даної дисципліни показано у табл.1.1.

Таблиця 1.1

Структура залікового кредиту дисципліни «Фінансовий облік І»

№ з/п	Блоки змістових модулів /розділи/, змістові модулі /теми/	Кількість годин курсу				
		всього денна	лекції денна	прак-тичні денна	сам. робота	індиві-дуал. робота
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1.					
	Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості					
1	Основи побудови фінансового обліку	14	2	2	10	
2	Облік грошових коштів	18	4	4	10	
3	Облік короткострокових фінансових інвестицій	8	2	2	5	
4	Облік довгострокових фінансових інвестицій	13	4	4	5	
5	Облік дебіторської заборгованості	22	6	6	10	

1	2	3	4	5	6	7
	Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів					
6	Облік основних засобів	22	6	6	10	
7	Облік інших необоротних матеріальних активів	7	1	1	5	
8	Облік нематеріальних активів	9	2	2	5	
9	Облік інших необоротних активів	12	1	1	10	
	Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва					
10	Облік запасів	18	4	4	10	
11	Облік витрат виробництва та випуску готової продукції	18	4	4	10	
	Разом	162	36	36	90	
	Індивідуальна робота					
	Самостійна робота:				90	
	підготовка до практичних занять;				36	
	підготовка до контрольних заходів (модулі);				27	
	підготовка до іспиту				27	

1.2. Програмний матеріал змістових модулів

Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Суб'єкти і об'єкти регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні. Загальні засади організації обліку на підприємстві. Склад та елементи фінансової звітності. Якісні характеристики, принципи підготовки фінансової звітності.

Тема 2. Облік грошових коштів

Визначення та склад грошових коштів та їх еквівалентів. Порядок документального оформлення касових операцій. Облік касових операцій. Порядок обліку операцій на рахунках в установах банків. Облік інших грошових коштів.

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій

Визначення, класифікація та оцінка поточних фінансових інвестицій за П(С)БО 12. Облік операцій з поточними фінансовими інвестиціями. Переоцінка на дату балансу.

Тема 4. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Визначення та класифікація довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій. Облік довгострокових інвестицій.

Тема 5. Облік дебіторської заборгованості

Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості у обліку за П(С)БО 10. Первинний облік операцій з дебіторами. Облік довгострокової заборгованості.

Облік поточної дебіторської заборгованості (векселів одержаних; за товари, роботи, послуги; за розрахунками). Оцінка на дату балансу.

Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів

Тема 6. Облік основних засобів

Визначення, класифікація та оцінка основних засобів за П(С)БО 7. Первинний та аналітичний облік основних засобів. Методи нарахування амортизації по основних засобах. Наступні витрати по основних засобах. Синтетичний облік операцій з основними засобами: Переоцінка основних засобів.

Тема 7. Облік інших необоротних матеріальних активів

Визначення, оцінка та класифікація інших матеріальних активів за П(С)БО 7. Знос інших матеріальних необоротних активів. Облік інших матеріальних необоротних активів.

Тема 8. Облік нематеріальних активів

Визначення, оцінка та класифікація нематеріальних активів за П(С)БО 8. Знос нематеріальних активів. Облік нематеріальних активів.

Тема 9. Облік інших необоротних активів

Визначення та облік відстрочених податкових активів.

Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва

Тема 10. Облік запасів

Визначення, класифікація та оцінка запасів у обліку за П(С)БО 9. Методи визначення собівартості запасів. Первинний облік запасів. Аналітичний облік запасів. Синтетичний облік операцій з запасами. Переоцінка запасів на дату балансу

Тема 11. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції

Визначення та оцінка витрат на виробництво та готової продукції. Класифікація витрат за видами діяльності, функціями, економічними елементами за П(С)БО 16. Облік прямих матеріальних витрат. Облік прямих витрат на оплату праці. Облік інших прямих витрат. Облік загальновиробничих витрат. Облік готової продукції.

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

1. Суб'єкти і об'єкти регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні

Правові засади регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні визначені законом України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 року. Закон поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм і форм власності.

Суб'єкти регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні:

- *Міністерство фінансів України.* При Міністерстві фінансів діє методологічна рада з бухгалтерського обліку, яка розробляє національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО), здійснює методологічне забезпечення бухгалтерського обліку в Україні.
- *Національний банк України* встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках.
- *Державне казначейство України* встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності бюджетів та бюджетних установ.
- *Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади* в межах своєї компетенції розробляють на базі П(С)БО методичні рекомендації щодо їх застосування.

2. Загальні засади організації обліку на підприємстві

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від багатьох факторів: форми власності, організаційно-правової форми підприємства, характеру технології, обсягу діяльності, чисельності

персоналу, структури управління тощо. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника або уповноваженого органу. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування господарських операцій в первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну несе власник або керівник підприємства.

3. Склад та елементи фінансової звітності в Україні

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Мета складання фінансових звітів: надання користувачам інформації для прийняття управлінських рішень про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів.

Користувачі фінансової звітності:

зовнішні – інвестори; акціонери; засновники; банківські установи; кредитори; державні органи влади;

внутрішні – засновники, керівництво; бухгалтерія; працівники підприємства тощо.

Склад фінансової звітності

- Баланс (форма 1);
- Звіт про фінансові результати (форма 2);
- Звіт про рух грошових коштів (форма 3);
- Звіт про власний капітал (форма 4);
- Примітки (форма 5);
- Звітність за сегментами (форма 6).

Суб'єкти малого підприємництва складають спрощену фінансову звітність – фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, який містить баланс ф.1-М, звіт про фінансові результати ф.2-М.

Фінансова звітність ВАТ, емітентів цінних паперів, фондових бірж, інвестиційних фондів, кредитних спілок, недержавних пенсійних фондів, страхових компаній та інших фінансових установ підлягає обов'язковому оприлюдненню.

Елементи балансу:

- активи;
- капітал;
- зобов'язання.

Критерії визнання статей у фінансових звітах:

- існує ймовірність надходження у майбутньому економічних вигід;

- можлива достовірна оцінка.

Економічна вигода – це потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів.

4. Класифікація елементів фінансової звітності

Активи - це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигід у майбутньому.

Оборотні активи - це грошові кошти та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу чи 12 місяців з дати балансу.

Необоротні активи – це всі активи, які є не оборотними.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, приведе до зменшення ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди.

Поточні зобов'язання - це ті, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом 12 місяців з дати балансу.

Довгострокові – це всі зобов'язання, які не є поточними.

Забезпечення - це всі зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення.

Доходи майбутніх періодів – це доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, але які належать до наступних періодів.

Непередбачене зобов'язання - це:

- 1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться

або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Капітал – це частина активу підприємства, яка залишається після вирахувань зобов'язань.

Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

5. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності

Якісні характеристики

1. Дохідливість
2. Доречність
3. Достовірність
4. Зіставність

Принципи підготовки фінансової звітності

1. Автономність
2. Безперервність діяльності
3. Періодичність
4. Історичної (фактичної) собівартості
5. Нарахування і відповідних доходів і витрат
6. Повного висвітлення
7. Послідовності
8. Обачності

9. Превалювання (переваги) змісту над формою

10. Принцип єдиного грошового вимірника.

Тема 2. Облік грошових коштів

1. Вимоги до організації готівкових розрахунків

Грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках в банківських установах та депозити до запитання.

Вся готівка, яка надходить до кас повинна своєчасно та в повній сумі оприбутковуватись.

Для підприємств, що здійснюють операції з готівкою, встановлюють ліміт каси та строки здавання готівкової виручки в банк.

Ліміт залишку готівки в касі (ліміт каси) – це граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі у позаробочий час.

Строки здавання готівкової виручки на рахунки в банк визначаються підприємством і встановлюються за погодженням з установою банку, у якій відкрито рахунок підприємства.

Ліміт каси встановлюється підприємством самостійно на підставі розрахунку встановлення ліміту, який підписується головним бухгалтером і керівником.

Кожне підприємство визначає ліміт каси з урахуванням режиму і специфіки його роботи, віддаленості від банку, обсягу касових оборотів за всіма рахунками, встановлених строків здавання готівки і тривалості операційного часу банку.

Підприємства можуть тримати в позаробочий час в своїх касах готівку в межах, що не перевищують встановлений ліміт каси. Готівка, що перевищує ліміт каси, здається в банк для зарахування на рахунок.

Підприємство має право зберігати у своїй касі готівку, одержану в банку, для виплат, що належать до фонду оплати праці, а також пенсій, стипендій, дивідендів, понад встановлений ліміт каси протягом трьох робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку.

Видача готівки під звіт на закупівлю сільськогосподарської продукції, заготівлю вторинної сировини дозволяється на строк не більше 10 робочих днів від дня видачі готівки під звіт, а на всі інші

виробничі потреби на строк не більше двох робочих днів, включаючи день отримання готівкових коштів під звіт.

Грошова сума готівкового розрахунку одного підприємства з іншим підприємством протягом одного дня за одним або кількома документами встановлюється відповідною постановою Правління НБУ.

Платежі понад зазначену грошову суму проводяться виключно у безготівковій формі. Кількість підприємств, з якими здійснюється розрахунок протягом дня, не обмежується.

2. Документальне оформлення касових операцій

Касові операції оформляються касовими ордерами, видатковими відомостями, розрахунковими документами (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ).

Приймання готівки в касу проводиться за прибутковими касовими ордерами, підписаними головним бухгалтером або уповноваженою особою.

Видача готівки з каси проводиться за видатковими касовими ордерами або за видатковими відомостями. Документи на видачу готівки підписують керівник і головний бухгалтер або уповноважені особи.

Приймання одержаної готівки з банку в касу та видача готівки з каси для здавання її в банк оформлюються відповідними касовими ордерами (прибутковими та видатковими).

Документ, який підтверджує здавання виручки в банк, – квитанція до заяви про внесення готівки в банк, підписана відповідальною особою банку та скріплена печаткою. Якщо виручка здається в банк через інкасаторів, то документом, який підтверджує таку операцію, є копія супровідної відомості, засвідчена підписом інкасатора і печаткою.

Документ, який підтверджує отримання готівки в банку, – корінець чека чекової книжки.

Виплати, пов'язані з оплатою праці, проводяться касиром підприємства за видатковими касовими ордерами на кожного одержувача або за видатковими відомостями.

Касові ордери до передачі в касу реєструються бухгалтером в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів.

Касові документи після складання касиром звіту комплектуються у хронологічному порядку, нумеруються, переплітаються в окремі папки та зберігаються матеріально відповідальною особою.

Аналітичний облік касових операцій здійснюється в касовій книзі. Кожне підприємство має одну касову книгу, аркуші якої пронумеровані, сторінки книги прошиті. Кількість аркушів засвідчується підписом керівника і головного бухгалтера і скріплюється печаткою.

Операції з готівкою оформляються розрахунковими документами. Це документи, які підтверджують факт продажу або повернення товарів, надання послуг, одержання і повернення грошових коштів, купівлі-продажу іноземної валюти, надруковані у випадках, передбачених Законом України „Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг”.

3. Облік касових операцій

Синтетичний облік ведеться на активному рахунку **30 „Каса”** (табл. 2.1, 2.2).

Таблиця 2.1

Облік операцій з надходження грошових коштів у касу

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Надійшли грошові кошти в касу з розрахункового рахунку для виплати заробітної плати, премій, допомог або на господарські потреби	301	311
Надійшли грошові кошти в касу від підзвітних осіб	301	372
Надійшли грошові кошти в касу від інших дебіторів	301	377
Надійшли грошові кошти в касу від покупців	301	361
Надійшли грошові кошти в касу на підприємствах роздрібної торгівлі за реалізовані товари	301	702
Надійшли грошові кошти в касу від засновників	301	46

Таблиця 2.2

Облік операцій з вибуття грошових коштів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Видано грошові кошти з каси для зарахування на розрахунковий рахунок	311	301
Передано кошти з каси інкасатору для зарахування на розрахунковий рахунок	333	301
Видана заробітна плата, премії, відпускні, допомога з каси	661	301
Видана депонована зарплата з каси	662	301
Видана з каси допомога з тимчасової непрацездатності	663	301
Виплачено з каси дивіденди учасникам	671	301
Видана з каси готівка підзвіт на відрядження або господарські потреби	372	301
Сплачено постачальникам або іншим кредиторам з каси	631 (685)	301

Облік касових операцій здійснюється в Журналі 1 по кредиту 30 рахунку і Відомості 1 по дебету 30 рахунку.

4. Документальне оформлення та облік операцій на розрахунковому рахунку

Підприємство може відкрити в установах банків такі рахунки в національній валюті:

- розрахунковий;
- поточний;
- бюджетний;
- позичковий;
- депозитний;

Підприємства зберігають в банківських установах грошові кошти на договірній основі.

Первинні документи для здійснення безготівкових розрахунків:

- платіжне доручення;

- платіжна вимога-доручення;
- платіжна вимога;
- розрахунковий чек;
- акредитив.

Аналітичний облік операцій на рахунках банку здійснюється у виписках з рахунків.

Синтетичний облік операцій на рахунках банку ведеться на активному рахунку **31 „Рахунки в банках”** (табл.2.3, 2.4).

Облік на 31 рахунку ведеться в журналі 1 по кредиту 31 і відомості 1 по дебету 31.

Таблиця 2.3

Облік надходження грошових коштів на поточний рахунок

Операція	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
Надійшли грошові кошти на поточний рахунок у погашення довгострокової дебіторської заборгованості	311	16
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти з каси	311	301
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти з каси від інкасатора	311	333
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від покупців	311	361
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від засновників	311	46
Надійшли на поточний рахунок дивіденди по фінансових інвестиціях	311	373
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти у погашення претензій	311	374
Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від інших дебіторів	311	377
Зараховано на поточний рахунок підприємства кредити банку	311	50, 60

1	2	3
Нараховані відсотки за збереження вільних залишків коштів у банку	311	719
Отримано на рахунок банку аванс від покупців та замовників	311	681

Таблиця 2.4

Облік вибуття грошових коштів з поточного рахунку

Операція	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Перераховані грошові кошти на придбання грошових документів	331	311
Перераховані грошові кошти на придбання іноземної валюти	333	311
Перераховано з поточного рахунку аванс постачальникам	371	311
Перераховано з поточного рахунку постачальникам за придбані товари, роботи, послуги	63	311
Повернуто кредити банку	50, 60	311
Сплачено з поточного рахунку до бюджету податки і платежі	641	311
Сплачено з поточного рахунку внески на пенсійне та соціальне страхування	65	311
Сплачено з рахунку дивіденди учасникам	671	311
Сплачено відсотки за кредит	684	311
Сплачено іншим кредиторам	685	311
Сплачено з поточного рахунку за розрахункове та касове обслуговування	92	311

5. Облік операцій на інших рахунках в установах банку

Облік операцій в іноземній валюті здійснюється відповідно до П(С)БО 21 „Вплив змін валютних курсів”.

Операції в іноземній валюті – це господарські операції, вартість яких здійснена в іноземній валюті або які потребують розрахунку в іноземній валюті.

Іноземна валюта – це валюта інша, ніж валюта звітності. Операції на рахунках банку здійснюються за кожним видом іноземної валюти.

Валютний курс – це встановлений НБУ курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на дату здійснення операції (дата визнання активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат).

Валюта звітності – грошова одиниця України.

Монетарні статті балансу – це статті про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у визначеній сумі грошей.

Немонетарні статті – це статті інші, ніж монетарні.

На кожен дату балансу:

1. монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на дату балансу;
2. немонетарні статті в іноземній валюті відображаються за валютним курсом на дату здійснення операцій.

Таким чином, за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться визначення курсових різниць на дату здійснення розрахунків та на дату балансу.

Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Операції в іноземній валюті відображаються на активному субрахунку 312 „Поточні рахунки в іноземній валюті”.

6. Облік інших грошових коштів.

Інші грошові кошти – це грошові документи та кошти в дорозі.

Грошові документи зберігаються в касі підприємства (проїзні документи, талони на харчування, санаторні путівки тощо).

Гроші в дорозі – це кошти, внесені в каси банку або ощадні каси, поштові відділення або передані інкасатору для зарахування на рахунок банку.

Облік інших коштів ведеться на активному рахунку **33 „Інші кошти”**.

В кінці місяця по 33 рахунку заповнюється Відомість 1 по дебету і Журнал 1 по кредиту рахунку 33.

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій

1. Визначення, класифікація та оцінка поточних фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції – це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку у вигляді відсотків, дивідендів, зростання вартості капіталу чи інших вигод підприємства.

Поточні фінансові інвестиції – це інвестиції, строк утримання яких не більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові (до 3 місяців) високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості.

Поточні фінансові інвестиції оцінюються та відображаються у бухгалтерському обліку за собівартістю, яка складається з ціни її придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов’язкових платежів, інших витрат, безпосередньо пов’язаних з придбанням фінансової інвестиції.

На дату балансу поточні фінансові інвестиції відображаються за справедливою вартістю.

2. Облік операцій з поточними фінансовими інвестиціями

Облік поточних фінансових інвестицій ведеться на активному рахунку **35 „Поточні фінансові інвестиції”** (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Облік поточних фінансових інвестицій

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Придбані фінансові інвестиції	35	685
Сплачено кредиторам за придбані інвестиції	685	311
Реалізація поточних фінансових інвестицій		
продажна вартість	311	741
собівартість реалізації	971	35

Тема 4. Облік довгострокових фінансових інвестицій

1. Визначення та оцінка довгострокових фінансових інвестицій

Довгострокові фінансові інвестиції – інвестиції, строк погашення яких більше одного року, а також інвестиції, які не можуть бути реалізовані у будь-який момент.

Первісна оцінка довгострокових фінансових інвестицій здійснюється за собівартістю, яка складається з ціни придбання, комісійних винагород, податків та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням фінансових інвестицій.

Облік і подальша оцінка довгострокових фінансових інвестицій залежить від ступеня впливу та контролю підприємства за операційною та фінансовою політикою підприємства, у яке вкладений капітал.

Суттєвий вплив – це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової, господарської та комерційної політики об'єкта інвестування без здійснення контролю цієї політики.

Контроль визначається як повноваження, що дають можливість керувати фінансовою та економічною політикою підприємства.

На кожен дату балансу фінансові інвестиції відображаються з використанням:

- справедливої вартості;
- собівартості з урахуванням зменшення корисності;
- вартості, визначеної за методом участі у капіталі;
- амортизованої собівартості.

Застосування того чи іншого виду оцінки залежить від мети придбання фінансових інвестицій, строку, на який вони були придбані, рівня впливу інвестора.

2. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Облік довгострокових фінансових інвестицій ведеться на рахунку **14 „Довгострокові фінансові інвестиції”**.

Облік довгострокових фінансових інвестицій, які відображаються на дату балансу за справедливою вартістю, показано у табл.2.6.

Таблиця 2.6

Облік довгострокових фінансових інвестицій, які відображаються на дату балансу за справедливою вартістю

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Придбані довгострокові фінансові інвестиції	14	685
Сплачено грошові кошти за довгострокові фінансові інвестиції	685	311
Нараховані дивіденди по довгострокових фінансових інвестиціях	373	731
Надійшли кошти на рахунок як дивіденди по інвестиціях	311	373
Переоцінка довгострокових фінансових інвестицій на дату балансу до справедливої вартості	14	746
Списується балансова вартість інвестицій, які реалізуються	971	14
Відображається надходження коштів в оплату інвестицій	311	741

Облік довгострокових фінансових інвестицій, які відображаються за методом участі у капіталі, показано у табл.2.7.

Метод участі в капіталі – метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування.

Таблиця 2.7

Облік довгострокових фінансових інвестицій за методом участі у капіталі

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Придбані інвестиції, які обліковуються за методом участі у капіталі	141	685
Сплачено за інвестиції	685	311
Нараховуються дивіденди по інвестиціях	373	141
Отримано на розрахунковий рахунок дивіденди по інвестиціях	311	373
Відображається дохід від участі у капіталі	141	72
Відображаються втрати від участі у капіталі	96	141
Відображаються зміни у власному капіталі: збільшення	141	42
зменшення	42, 441	141

Облік довгострокових фінансових інвестицій, які відображаються за амортизованою собівартістю показано у табл.2.8.

Амортизована собівартість – собівартість фінансової інвестиції з урахуванням часткового її списання внаслідок зменшення корисності, яка збільшена (зменшена) на суму накопиченої амортизації дисконту (премії).

Різниця між вартістю придбання та вартістю погашення амортизується за методом *ефективної ставки %* протягом періоду з дати придбання інвестицій і до дати погашення.

Таблиця 2.8

Облік довгострокових фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Придбані облігації	143	685
Нарахований фінансовий дохід	373	732
Отриманий фінансовий дохід на рахунок	311	373
Нарахована амортизація премії	952	143
Нарахована амортизація дисконту	143	733

Тема 5. Облік дебіторської заборгованості

1. Визначення і класифікація дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість – це сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату.

Дебітори – це фізичні і юридичні особи, які заборгували внаслідок минулих подій підприємству певну суму грошових коштів, їх еквівалентів чи інших активів.

Дебіторська заборгованість класифікується за наступними ознаками –

За терміном погашення:

- довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка не виникає у ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців з дати балансу;
- поточна – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає у ході нормального операційного циклу та буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

За об'єктами бухгалтерського обліку:

- заборгованість з фінансової оренди;
- заборгованість за позиками;
- заборгованість за товари, роботи, послуги;
- заборгованість за розрахунками;
- інша дебіторська заборгованість.

За ймовірністю отримання економічних вигод:

- реальна;
- сумнівна;
- безнадійна.

2. Оцінка дебіторської заборгованості

Довгострокова дебіторська заборгованість оцінюється в обліку за теперішньою вартістю.

Теперішня вартість – це дисконтована сума майбутніх платежів, яку очікується отримати.

Поточна дебіторська заборгованість оцінюється в обліку за **первісною вартістю** (сумою погашення).

На дату балансу поточна дебіторська заборгованість оцінюється за **чистою реалізаційною вартістю**, яка дорівнює первісній вартості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

Існують наступні методи створення резерву сумнівних боргів:

- виходячи з платоспроможності окремих дебіторів;
- способом класифікації дебіторської заборгованості за строками її непогашення;
- способом питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати.

3. Облік дострокової дебіторської заборгованості

Види довгострокової дебіторської заборгованості:

- 1) за майно, що передано у фінансову оренду;
- 2) довгострокові векселі одержані;
- 3) інша довгострокова дебіторська заборгованість.

Оренда – угода за якою орендодавець передає орендарю право користуватися активом протягом погодженого строку за платіж.

Фінансова оренда – передбачає передачу орендарю всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом користування та володінням активом.

Операційна – оренда інша, ніж фінансова.

Оренда вважається фінансовою за наявності однієї з умов:

- право власності на орендований актив після закінчення строку оренди переходить до орендаря;
- орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною нижчою за справедливу вартість на дату придбання;
- строк оренди становить більшу частину строку корисного використання об'єкта оренди;
- на початку строку оренди теперішня вартість мінімальних орендних платежів, дорівнює або перевищує справедливу вартість орендованого активу;
- орендований актив має особливий характер, що дає змогу використовувати його лише орендареві;
- орендар може продовжити оренду за плату значну нижчу за ринкову;

- оренда може бути припинена орендарем, який відшкодовує втрати від припинення оренди.

В обліку орендодавця повинно бути відображено:

- списання з балансу залишкової вартості переданого у фінансову оренду необоротного активу;
- первісну вартість дебіторської заборгованості з фінансової оренди у сумі мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості;
- доходи від фінансової оренди.

Для обліку довгострокової заборгованості за майно, передане у фінансову оренду, використовується субрахунок **161 „Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду”**.

Облік довгострокових векселів одержаних ведеться на субрахунку **162 „Довгострокові векселі одержані”**.

Облік іншої довгострокової дебіторської заборгованості ведеться на активному рахунку **163 „Інша дебіторська заборгованість”**.

4. Облік поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги

Аналітичний облік розрахунку з покупцями ведеться окремо по кожному дебітору у журналі 3 по кредиту рахунку. Синтетичний облік розрахунку з покупцями ведеться на рахунку **36 „Розрахунки з покупцями та замовниками”** (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Облік поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Відвантажена продукція, товари, виконані роботи, послуги	36	701,702,703
Нараховано ПДВ при реалізації	701,702,703	641
Відображена собівартість реалізації	901,902,903	23,26,28
Надійшли кошти в касу або на розрахунковий рахунок від покупців	301,311	36

Облік резерву сумнівних боргів ведеться на пасивному рахунку **38 „Резерв сумнівних боргів”**(табл.2.10).

Таблиця 2.10

Облік резерву сумнівних боргів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Створений резерв сумнівних боргів	944	38
Списується безнадійна дебіторська заборгованість за рахунок резерву сумнівних боргів	38	36,37
Одночасно відображається у позабалансовому обліку списана дебіторська заборгованість	071	
Списується дебіторська заборгованість з позабалансового рахунку		071

5. Облік поточної дебіторської заборгованості по векселях

Облік дебіторської заборгованості по векселях отриманих ведеться активному рахунку **34 „Короткострокові векселі одержані”** (табл.2.11).

Синтетичний облік по векселях ведеться в Журналі 3, аналітичний – у відомості аналітичного обліку.

Таблиця 2.11

Облік поточної дебіторської заборгованості по векселях

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Отриманий вексель в оплату реалізації продукції, робіт, послуг	34	36
Надійшли кошти в оплату дебіторської заборгованості по векселях	31	34
Переданий вексель кредиторам в оплату за отримані товари, роботи	63	34
Нараховані відсотки по відсоткових векселях	373	732
Отримано грошові кошти у вигляді відсотків по векселях	311	373

6. Облік поточної дебіторської заборгованості по авансах

Облік дебіторської заборгованості по авансах виданих ведеться на активному субрахунку **371 „Розрахунки за виданими авансами”** (табл.2.12).

Таблиця 2.12

Облік поточної дебіторської заборгованості по авансах

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Перерахованого з розрахункового рахунку банку аванс	371	311
Відображено податковий кредит	641	644
Надійшли матеріальні активи від постачальників	15,20,22,28	63
Відображена сума ПДВ	644	63
Зарахування авансу у погашення заборгованості постачальника	63	371

Облік операцій по авансах ведеться в журналі 3 та відомості аналітичного обліку.

7. Облік розрахунків з підзвітними особами

Підзвітні особи – працівники підприємства, які отримують кошти під звіт або на господарські потреби.

Службове відрядження – поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства на певний строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем постійної роботи.

За час перебування у відрядженні працівнику відшкодовуються витрати:

Добові – на харчування і особисті потреби, які не вимагають документального підтвердження, відшкодовуються у єдиній сумі, не залежно від статусу населеного пункту.

Витрати на найм житла, приміщення – у розмірі фактичних витрат з урахуванням побутових послуг, що надаються в готелі, за умови підтверджувальних документів в оригіналі.

Витрати на проїзд до місця відрядження і назад – у розмірі вартості проїзду повітряним, залізничним, водним, автомобільним транспортом загального користування з урахуванням витрат, пов'язаних з придбанням квитків і користуванням постільними речами.

Працівникам перед поїздкою видається грошовий аванс. Після повернення з відрядження або здійснення господарських витрат підзвітна особа повинна оформити звіт про використання коштів, виданих на відрядження чи підзвіт, до якого прикладаються документи, що підтверджують витрачання коштів.

Звіт про використання коштів передається підзвітною особою у бухгалтерію до закінчення третього банківського дня, у якому підзвітна особа завершує відрядження чи виконання цивільно-правової дії за дорученням підприємства. У цей же строк в касу передається залишок невикористаних коштів.

Облік розрахунків з підзвітною особою здійснюється у відомості аналітичного обліку окремо за кожною підзвітною особою на активно-пасивному субрахунку **372 „Розрахунки з підзвітними особами”** (табл.2.13).

Таблиця 2.13

Облік дебіторської заборгованості з підзвітними особами

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Видано грошовий аванс з каси підзвіт	372	301
Списуються витрати на відрядження підзвітній особі, яке здійснювалося з метою:		
- загальновиробничих потреб	91	372
- адміністративних потреб	92	
- збуту продукції товарів	93	
- потреб соціально-культурного значення	949	
Відображаються суми ПДВ за документами	641	372
Придбані підзвітною особою канцтовари, бланки звітності, спецодяг, миючі засоби тощо	20,22	372
На суму ПДВ	641	372
Повернуто в касу або на поточний рахунок залишок невикористаних коштів	301,311	372

8. Облік іншої поточної дебіторської заборгованості

Облік іншої поточної заборгованості показано у табл.2.14.

Таблиця 2.14

Облік іншої поточної дебіторської заборгованості

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Нараховані фінансові доходи	373	73
Отримано на рахунок банку фінансові доходи	311	373
Нараховані претензії за порушення умов господарських договорів	374	63,685
Надійшли на розрахунковий рахунок грошові кошти у погашення претензій	311	374
Під час інвентаризації виявленні нестачі запасів	947	20,22,25,26,28
Одночасно сума нестачі відображається у позабалансовому обліку	072	
Відображається дебіторська заборгованість винної особи у розмірі відшкодування збитку	375	716
Нараховується ПДВ	716	641
Нараховуються інші платежі до бюджету	716	642
Надійшли кошти в касу від винної особи	301	375

Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів

Тема 6. Облік основних засобів

1. Визначення, класифікація та оцінка основних засобів

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк використання яких більше одного року.

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями та приладдям до нього; конструктивно

відокремлений предмет, призначений для виконання самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів, що мають для їх обслуговування загальні пристосування або єдиний фундамент; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів.

Класифікація основних засобів за об'єктами бухгалтерського обліку:

1. Земельні ділянки
2. Капітальні витрати на поліпшення земель
3. Будинки, споруди, передавальні пристрої
4. Машини та обладнання
5. Транспортні засоби
6. Інструменти, прилади, інвентар
7. Робоча та продуктивна худоба
8. Багаторічні насадження
9. Інші
10. Незавершені капітальні інвестиції.

Одиницею обліку основних засобів є *об'єкт основних засобів*.

Основні засоби зараховуються на баланс за первісною вартістю.

Первісна вартість – це історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання або створення необоротних активів.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), які призводять до збільшення у майбутньому економічних вигод від використання об'єкта.

Первісна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта.

В *балансі* основні засоби оцінюються за залишковою вартістю.

2. Первинні документи для обліку основних засобів

Первинний облік основних засобів показано у табл.2.15.

Таблиця 2.15

Первинні документи з обліку основних засобів

Назва документу	Призначення
1	2
Акт прийому-передачі внутрішнього переміщення основних засобів ф.ОЗ-1	Для зарахування основних засобів на баланс або їх переміщення з одного підрозділу в інший або для продажу основних засобів
Акт прийому-передачі відремонтованих і модернізованих об'єктів ф.ОЗ-2	Для оформлення прийому або здачі об'єктів у капітальний ремонт, реконструкцію, модернізацію
Акт на списання основних засобів ф.ОЗ-3	Для обліку вибуття об'єктів при повній чи частковій ліквідації
Акт на списання автотранспортних засобів ф.ОЗ-4	При частковій або повній ліквідації автотранспортних засобів
Акт про установку, пуск та демонтаж будівельних машин ф.ОЗ-5	Для введення в експлуатацію або при розбиранні будівельної машини
Інвентарна картка обліку основних засобів ф.ОЗ-6	Для аналітичного обліку основних засобів за об'єктами
Опис інвентарних карток ф.ОЗ-7	Для реєстрації та збереження інвентарних карток
Картка обліку руху основних засобів ф.ОЗ-8	Для обліку основних засобів за групами
Інвентарний список основних засобів ф.ОЗ-9	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для їх обліку за матеріально відповідальними особами

Кожному об'єкту основних засобів присвоюється інвентарний номер, який вказується в інвентарній картці та в інших документах первинного обліку.

3. Амортизація основних засобів

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання активів.

Строк корисного використання – це очікуваний період часу, протягом якого активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено очікуваний підприємством обсяг продукції.

Вартість, яка амортизується – це первісна вартість за вирахуванням ліквідаційної вартості.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів, крім землі та незавершених капітальних інвестицій.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єкту, який встановлюється підприємством при зарахуванні на баланс і призупиняється на період його реконструкції, добудови, дообладнання та консервації.

Підприємство обирає метод нарахування амортизації з урахуванням очікуваних вигод від використання об'єкта.

Методи амортизації :

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- виробничий.

Крім вищезазначених методів, підприємство може використовувати методи і норми відповідно до податкового законодавства.

4. Синтетичний облік основних засобів

Синтетичний облік основних засобів ведеться на активному рахунку **10 „Основні засоби”**.

Облік капітальних інвестицій ведеться на субрахунках **151 „Капітальне будівництво”, 152 „Придбання (виготовлення) основних засобів”** (табл.2.16).

Таблиця 2.16

Облік надходження основних засобів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
1. Придбання за плату		

1	2	3
На вартість придбаних основних засобів	152	63
ПДВ	641	63
На вартість послуг з транспортування, встановлення, монтажу, страхування, отриманих від сторонніх організацій	152	63
ПДВ	641	63
Введення в експлуатацію основних засобів	10	152
2. Будівництво (спорудження об'єкта) господарським способом		
Списуються матеріали та МШП на будівництво об'єкта	151	20, 21
Нарахована заробітна плата працівникам за будівництво об'єкта	151	661
Нараховане пенсійне та соціальне страхування	151	65
Відображаються витрати на розробку технічних умов, проектно-кошторисної документації, інші послуги, отримані від сторонніх організацій	151	63
ПДВ	641	63
Введений об'єкт в експлуатацію за актом (зарахований на баланс)	10	151
3. Будівництво (спорудження) основних засобів підрядним способом		
Відображається вартість будівельно-монтажних робіт	151	63
ПДВ	641	63
Введення в експлуатацію об'єкта	10	151
4. Надходження основних засобів як внесок до статутного капіталу		
Дебіторська заборгованість засновників	10	46
5. Отримані основні засоби безоплатно	10	424

1	2	3
6. Нарахована амортизація на основні засоби		
виробничого призначення	23,91	131
адміністративного призначення	93	
для збуту	93	
соціально-культурного призначення	949	

Облік вибуття основних засобів показано у табл.2.17.

Таблиця 2.17

Облік вибуття основних засобів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
1. Списання основних засобів внаслідок непридатності		
Списується зношення основних засобів	131	10
Списується залишкова вартість об'єкта	976	10
ПДВ	976	641
Оприбутковані матеріали	20,22	746
2. Реалізація основних засобів		
Списується знос	131	10
Списується залишкова вартість об'єкта	972	10
Відображається продажна вартість реалізованого об'єкта	377	742
Нараховано ПДВ	742	641

5. Переоцінка основних засобів на дату балансу

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої відноситься цей об'єкт.

Переоцінена первісна вартість та сума зносу визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу на індекс переоцінки.

Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Відомості про зміни первісної вартості та суми зносу основних засобів заносяться до реєстрів їх аналітичного обліку.

Тема 7. Облік інших необоротних матеріальних активів

1. Визначення, класифікація та оцінка інших необоротних матеріальних активів

Відповідно до П(С)БО 7 „Основні засоби” до інших необоротних матеріальних активів відносять:

- бібліотечні фонди;
- малоцінні необоротні матеріальні активи, вартісні ознаки яких встановлюються підприємством;
- тимчасові (нетитульні) споруди;
- природні ресурси;
- інвентарна тара;
- предмети прокату;
- інші.

Інші необоротні матеріальні активи – це активи, терміном користування більше одного року, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду або для здійснення адміністративних чи культурних функцій.

Придбані (отримані) інші необоротні матеріальні активи оцінюються за первісною вартістю.

Облік інших необоротних матеріальних активів здійснюється на активному рахунку **11 „Інші необоротні матеріальні активи”**.

Витрати на придбання або створення інших необоротних матеріальних активів обліковуються на активному субрахунку **153 „Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів”**(табл.2.18).

Таблиця 2.18

Облік надходження інших необоротних матеріальних активів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Придбані інші необоротні матеріальні активи		
На вартість придбаних активів	153	63
На вартість витрат з транспортування, встановлення, інших послуг	153	63
ПДВ	641	63
Передані в експлуатацію активи	11	153
Отримані активи як внесок засновників до статутного капіталу	11	46
Отримані активи безоплатно	11	424

Амортизація інших необоротних матеріальних активів нараховується за такими методами:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- виробничий.

Амортизація бібліотечних фондів та інших малоцінних необоротних матеріальних активів нараховується з використанням таких методів:

- в першому місяці використання об'єкта нараховується амортизація у розмірі 50% вартості та у місяці вибуття активів решта 50%;
- в першому місяці використання об'єкта нараховується амортизація у розмірі 100% вартості.

Таблиця 2.19

Облік амортизації інших необоротних матеріальних активів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Амортизація активів, які використовуються		
у виробництві	91	132
для збуту продукції, товарів	93	132

1	2	3
на об'єктах соціально-культурного призначення	949	133
у капітальному будівництві	151	132
для офісу	92	132
Списання активів внаслідок непридатності		
Списується знос	132	11
Списується залишкова вартість	976	11
ПДВ	976	641
Реалізація активів		
Списується знос	132	11
Списується залишкова вартість	972	11
Продажна вартість активів	377	742
ПДВ	742	641

Тема 8. Облік нематеріальних активів

1. Визначення, класифікація та оцінка нематеріальних активів

Нематеріальний актив – це немонетарний актив, який немає матеріальної форми і може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях, для здачі в оренду іншим особам.

Дослідження – це заплановані підприємством дослідження, які проводяться підприємством вперше з метою отримання і розуміння нових наукових та технічних знань.

Розробка – це застосування підприємством результатів досліджень та інших знань для планування і проектування значно вдосконалених або нових матеріалів, приладів, продуктів, процесів систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва або використання.

Класифікація нематеріальних активів за об'єктами обліку:

- права користування природними ресурсами;
- права користування майном;
- права на знаки для товарів і послуг;
- права на об'єкти промислової власності;

- авторські та суміжні з ними права;
- незавершені капітальні і інвестиції в нематеріальні активи;
- інші нематеріальні активи.

Придбані або створені нематеріальні активи зараховуються на баланс за первісною вартістю.

2. Амортизація нематеріальних активів

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, що амортизується, протягом строку корисного використання нематеріальних активів.

Методи нарахування амортизації:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- виробничий.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання, але не більше 20 років.

3. Облік нематеріальних активів

Аналітичний облік нематеріальних активів ведеться в інвентарній картці обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів.

Синтетичний облік нематеріальних активів ведеться на активному рахунку **12 „Нематеріальні активи”**.

Облік капітальних інвестицій в нематеріальні активи ведеться на активному субрахунку **154 „Придбання (створення) нематеріальних активів”** (табл.2.20).

Таблиця 2.20

Облік нематеріальних активів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
Придбання нематеріальні активи	154	63

1	2	3
ПДВ	641	63
Вартість послуг по встановленню	154	63
ПДВ	641	63
Зарахований актив на баланс	12	154
Отриманий актив безоплатно	12	424
Отриманий актив у погашення заборгованості учасників	12	46
Нарахована амортизація по нематеріальних активах, які використовуються у:		
виробництві	91	133
для адміністративних потреб	92	133
для збуту	93	133
на об'єктах соціально-культурного використання	949	133
Списання нематеріальних активів		
списується знос	133	12
списується залишкова вартість	976	12
ПДВ	976	641
Реалізація нематеріальних активів		
списується знос	133	12
списується залишкова вартість	972	12
відображається продажна вартість	377	742
ПДВ	742	641

Тема 9. Облік інших необоротних активів

Відстрочені податкові активи відповідно до П(С)БО 17 „Податок на прибуток” - це сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах внаслідок :

- тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню;
- перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді;
- перенесення на майбутні періоди податкових пільг, якими неможливо скористатись у звітному періоді.

Відстрочені податкові активи виникають у платників податку на прибуток внаслідок відмінностей при обчисленні податку на

прибуток, доходів, витрат за податковим законодавством та фінансового результату діяльності, доходів, витрат у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Відстрочені податкові активи виникають, коли бухгалтерський прибуток тимчасово менший за податковий внаслідок однієї з причин :

- витрати в бухгалтерському обліку тимчасово перевищують податкові витрати (валові);
- доходи в бухгалтерському обліку тимчасово менші ніж податкові (валові) доходи.

Облік відстрочених податкових активів ведеться на активному рахунку **17 „Відстрочені податкові активи”** (табл.2.21).

Таблиця 2.21

Облік відстрочених податкових активів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Нарахований податок на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету	981	641
Нараховані відстрочені податкові активи	17	641
В наступному звітному періоді списуються відстрочені податкові активи	981	17

Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва

Тема 10. Облік запасів

1. Визначення та класифікація запасів

Запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної діяльності,
- перебувають в процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва,
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також управління

підприємством.

Класифікація запасів за об'єктами обліку:

- сировина, основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, тара і тарні матеріали, запасні частини;
- незавершене виробництво у вигляді незакінченого обробкою і складанням деталей, виробів незакінчених технологічних процесів або витрат на виконання незакінчених робіт;
- готова продукція яка виготовлена на підприємстві та призначена для продажу;
- товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані та утримуються для продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, які використовуються протягом року;
- поточні біологічні активи;
- продукція сільського і лісового господарства.

2. Оцінка запасів в обліку

Придбані, отримані або вироблені запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю.

Не включають до первісної вартості, а належить до витрат звітного періоду:

- понаднормові втрати та нестача запасів;
- інші операційні витрати;
- проценти за користування позиками;
- витрати на збут;
- загальногосподарські витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доведенням запасів до придатного стану.

3. Методи визначення собівартості вибуття запасів

При відпуску запасів у виробництво, продаж та іншому вибутті їх оцінка здійснюється за одним із таких методів:

- 1) ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- 2) середньозваженої собівартості;
- 3) собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- 4) нормативних затрат;
- 5) ціни продажу.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовують лише один із методів.

4. Облік запасів

Синтетичний облік виробничих запасів і малоцінних швидкозношуваних предметів ведеться на рахунках **20 „Виробничі запаси”, 22 „Малоцінні і швидкозношувані запаси”** (табл.2.22).

Таблиця 2.22

Облік виробничих запасів та малоцінних швидкозношуваних предметів

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
Надійшли від постачальника запаси	20,22	63
ПДВ	641	63
Відображаються транспортно-заготівельні та інші витрати, пов'язані з придбанням запасів	20,22	63
ПДВ	641	63
Придбані виробничі запаси підзвітною особою	20,22	372
ПДВ	641	372
Отримані запаси безоплатно	20,22	719
Отримані запаси як надлишок під час інвентаризації	20,22	719
Отримані виробничі запаси та МШП від засновників	20,22	46
Отримані запаси від ліквідації необоротних активів	20,22	746
Списуються виробничі запаси та МШП на :		
виробництво продукції, виконання робіт та послуг	23	20,22
загальновиробничі потреби	91	20,22
адміністративні потреби	92	20,22
збут продукції товарів	93	20,22

1	2	3
потреби соціально – культурного призначення	949	20,22
капітальне будівництво	151	20,22
Реалізація виробничих запасів та МШП		
продажна вартість	377	712
ПДВ	712	641
собівартість реалізації	943	20,22
Виявлена нестача виробничих запасів та МШП при інвентаризації, коли не встановлена винна особа	947	20,22
ПДВ	947	641
Одночасно вартість нестачі записується на позабалансовому рахунку	072	

Облік товарів ведеться на рахунку **28 „Товари”** (табл.2.23).

Таблиця 2.23

Облік товарів на підприємствах гуртової торгівлі

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Надійшли товари від постачальника	281	63
ПДВ	641	63
Реалізація товарів	36	702
ПДВ	702	641
Відображається собівартість реалізації	902	281

5. Переоцінка запасів на дату балансу

Переоцінка запасів здійснюється на дату балансу.

Відповідно до П(С)БО 9 запаси на дату балансу оцінюються за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Чиста вартість реалізації запасів – це очікувана ціна реалізованих запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва або реалізації.

Запаси відображаються за чистою вартістю реалізації, якщо на дату балансу знизилась їх можлива ціна реалізації або вони

зцісовані, застаріли, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду.

Чиста вартість реалізації визначається по кожній одиниці запасів. Сума, на яку первісна вартість запасів перевищує чисту вартість реалізації, відображається як витрати звітного періоду.

Тема 11. Облік витрат на виробництво та випуску готової продукції

1. Визначення та класифікація витрат виробництва

Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу, за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками.

Витрати виробництва класифікуються на:

- прямі – ті, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат.
- загальновиробничі – це витрати, які не можуть бути віднесені до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом.

Прямі витрати поділяються за видами:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати.

До загальновиробничих витрат відносяться:

- витрати на управління виробництвом;
- амортизація основних засобів загально виробничого призначення;
- амортизація нематеріальних активів загальновиробничого призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію, ремонт, операційну оренду основних засобів загальновиробничого призначення;
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання виробничих приміщень;

- витрати на охорону праці та техніку безпеки;
- інші.

Загальновиробничі витрати поділяються на постійні і змінні. Перелік постійних та змінних витрат встановлюється підприємством.

2. Облік прямих витрат на виробництво

Облік витрат на виробництво ведеться на активному рахунку **23 „Виробництво”** (табл.2.24).

Таблиця 2.24

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1	2	3
Списуються виробничі запаси та МШП на виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг	23	20,22
Нарахована зарплата та інші види оплати праці робітникам за виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг	23	661
Нараховано внески на обов'язкове пенсійне та соціальне страхування від заробітку робітників	23	65
Нарахована амортизація основних засобів	23	131
Списуються на виробництво втрати від браку	23	24
Списуються на виробництво витрати допоміжних виробництв	23	23
Списуються на виробництво загально-виробничі витрати	23	91
Списуються витрати виробництва на собівартість готової продукції при її оприбуткуванні на склад	26	23
Списуються витрати на надання послуг або виконання робіт	903	23

3. Облік загальновиробничих витрат

Облік загально виробничих витрат ведеться на активному рахунку **91 „Загально виробничі витрати”** (табл.2.25).

Таблиця 2.25

Облік загальновиробничих витрат

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Нарахована зарплата апарату управління виробничими підрозділами	91	661
Нараховані внески на соціальні заходи	91	65
Нарахована амортизація по необоротних активах загальновиробничого призначення	91	13
Списуються матеріали та МШП на ремонт виробничих приміщень, утримання та ремонт виробничого обладнання	91	20,22
Списуються витрати на службові відрядження загальновиробничого персоналу	91	372
Списуються на загальновиробничі витрати вартість послуг, виконаних сторонніми організаціями	91	631,685

В кінці місяця загальновиробничі витрати підлягають розподілу і списанню.

4. Облік готової продукції

Облік готової продукції ведеться на активному рахунку **26 „Готова продукція”** (табл.2.26).

Таблиця 2.26

Облік готової продукції

Операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
Оприбуткована на склад готова продукція	26	23
Готова продукція списується на собівартість реалізованої продукції	901	26
Уцінка готової продукції	946	26

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, КОНТРОЛЬНІ ВПРАВИ, ТЕСТИ

Змістовий модуль 1. Облік грошових коштів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

1. Суб'єкти і об'єкти регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні.
2. Загальні засади організації обліку на підприємстві.
3. Склад та елементи фінансової звітності.
4. Якісні характеристики, принципи підготовки фінансової звітності.
5. Класифікація елементів фінансової звітності.

Література: 3, 4, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33.

Контрольні запитання

1. З якою метою і які органи здійснюють регулювання бухгалтерського обліку в Україні?
2. До чієї компетенції належать питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві?
3. Які права має підприємство щодо організації бухгалтерського обліку?
4. Що таке облікова політика? Хто її встановлює?
5. Що таке фінансова звітність? З якою метою її складають?
6. Що таке принцип бухгалтерського обліку? На яких принципах ґрунтується бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні?
7. Які якісні характеристики повинна мати інформація, наведена у фінансовій звітності?
8. Що таке активи, зобов'язання, капітал? За яких умов вони мають відображатися у балансі?

Тести

1. Який орган затверджує національні П(С)БО?

- А. Міністерство фінансів України
- Б. Міністерство статистики України
- В. Аудиторська Палата України
- Г. Методологічна Рада з бухгалтерського обліку

2. Який звіт містить інформацію про фінансовий стан підприємства?

- А. Баланс
- Б. Звіт про власний капітал
- В. Звіт про фінансові результати
- Г. Примітки

3. Який звіт містить інформацію про зміни у складі власного капіталу?

- А. Баланс
- Б. Звіт про власний капітал
- В. Звіт про фінансові результати
- Г. Примітки

4. Відображення в балансі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів є дотриманням принципу?

- А. Повного висвітлення
- Б. Обачності
- В. Послідовності
- Г. Автономності

5. Який звіт містить інформацію про рух грошових коштів?

- А. Баланс
- Б. Звіт про власний капітал
- В. Звіт про фінансові результати
- Г. Примітки

6. Бухгалтерський облік ведеться з метою:

- А. Складання податкових декларацій
- Б. Отримання статистичної інформації
- В. Управління підприємством
- Г. Надання інформації зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень

7. Дата прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»:

- А. 16.07.1999 р.
- Б. 16.08.2000 р.
- В. 16.07.2000 р.
- Г. 16.09.2003 р.

8. Одним із суб'єктів регулювання бухгалтерського обліку

є:

- А. Міністерство фінансів України
- Б. Державна податкова адміністрація України
- В. Антимонопольний комітет
- Г. Кабінет Міністрів України

9. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку несе:

- А. Керівник підприємства
- Б. Головний бухгалтер
- В. Керівник підприємства та головний бухгалтер
- Г. Засновники

10. Підставою для здійснення бухгалтерських записів є:

- А. Журнали
- Б. Картки
- В. Первинні документи
- Г. Звіти

11. Який з наведених звітів містить інформацію про зміни у власному капіталі підприємства?

- А. Баланс
- Б. Звіт про фінансові результати
- В. Примітки
- Г. Жоден з наведених

12. Звітним періодом подання фінансової звітності є:

- А. Рік
- Б. Рік і місяць
- В. Квартал і рік
- Г. Місяць

13. До складу якісних характеристик фінансової звітності не відноситься:

- А.** Дохідливість
- Б.** Обачність
- В.** Доречність
- Г.** Зі ставність

14. Терміни зберігання бухгалтерських річних звітів становлять:

- А.** 8 років
- Б.** 10 років
- В.** 5 років
- Г.** 1 рік

15. Фінансова звітність, це:

- А.** Звітність, що містить інформацію про окремі процеси виробничо-господарської діяльності підприємства
- Б.** Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства
- В.** Звітність, що відображає кількісний та якісний бік економічних явищ і процесів, їх закономірність і взаємозв'язок
- Г.** Звітність про фінансовий стан підприємства

Тема 2. Облік грошових коштів

- 1. Визначення та склад грошових коштів та їх еквівалентів.
- 2. Порядок документального оформлення та обліку касових операцій.
- 3. Порядок обліку операцій на рахунках в установах банків.
- 4. Облік інших грошових коштів.

Література: 3, 5, 12, 17, 23, 24, 25, 29.

Контрольні запитання

- 1. Що таке грошові кошти?
- 2. Яким нормативним документом регулюються операції з готівкою?
- 3. Що таке ліміт каси? Як і коли встановлюється ліміт каси?

4. Які існують обмеження щодо операцій з готівкою?
5. Якими документами оформлюються операції з готівкою?
6. У якому документі здійснюється аналітичний облік касових операцій?
7. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться облік касових операцій? Назвати кореспонденцію рахунків з обліку касових операцій.
8. Якими документами оформлюються безготівкові розрахунки?
9. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться облік операцій на рахунках в установах банку? Назвати кореспонденцію рахунків з обліку операцій на рахунках.
10. Що таке інші грошові кошти? На яких рахунках бухгалтерського обліку вони обліковуються?

Тести

1. Грошові кошти – це:

- А. Готівка в касі
- Б. Кошти на банківських рахунках
- В. Готівка в касі, на рахунках та депозити до запитання
- Г. Високоліквідні фінансові інвестиції

2. Грошова сума готівкового розрахунку одного підприємства з іншим підприємством протягом одного дня за одним або кількома документами встановлена відповідною Постановою управління НБУ у розмірі:

- А. 1 тис. грн.
- Б. 10 тис. грн.
- В. 3 тис. грн.
- Г. 15 тис. грн.

3. Видача готівки під звіт на закупівлю сільськогосподарської продукції, заготівлю вторинної сировини дозволяється на строк не більше

- А. 3 робочих днів від дня видачі готівки під звіт
- Б. 2 робочих днів від дня видачі готівки під звіт
- В. 30 робочих днів
- Г. 10 робочих днів від дня видачі готівки під звіт

4. Видача готівки під звіт на виробничі потреби дозволяється на строк

- А.** не більше 3 робочих днів включаючи день отримання готівкових коштів під звіт
- Б.** не більше 2 робочих днів включаючи день отримання готівкових коштів під звіт
- В.** 10 робочих днів від дня видачі готівки під звіт
- Г.** 3 робочих днів від дня видачі готівки під звіт

5. Підприємства мають право зберігати у своїй касі готівку одержану з банку для виплат, що належать фонду оплати праці, а також пенсій, стипендій, дивідендів понад встановлений ліміт каси протягом:

- А.** 3 робочих днів від дня видачі готівки під звіт
- Б.** 3 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку
- В.** 30 робочих днів
- Г.** 5 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку

6. Для підприємств, які мають строк здавання готівки в банк щодня або наступного дня ліміт каси визначається у розмірах, що потрібні для роботи на початок робочого дня, але не більше розміру:

- А.** середньоденного надходження готівки в касу за будь-які 3 місяця
- Б.** середньомісячного надходження готівки в касу за будь-які 3 місяця з останніх 12 місяців
- В.** середньоденного надходження готівки в касу
- Г.** середньомісячного надходження готівки в касу за будь-які 3 місяця

7. Документ, який підтверджує здавання виручки в банк, -

- А.** грошовий чек
- Б.** видатковий касовий ордер
- В.** квитанція до заяви про внесення готівки в банк
- Г.** прибутковий касовий ордер

8. Первинний документ з обліку отримання готівки в банку

- А. грошовий чек
- Б. видатковий касовий ордер
- В. квитанція до заяви про внесення готівки в банк
- Г. прибутковий касовий ордер

9. Аналітичний облік касових операцій здійснюється в

- А. касовій книзі
- Б. журналі реєстрації касових документів
- В. відомості 1 і журналі 1
- Г. касових ордерах

10. Монетарні статті балансу – це:

- А. статті про такі активи і зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у визначеній сумі грошей
- Б. грошові кошти
- В. статті про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у визначеній сумі грошей
- Г. статті про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у іноземній валюті

11. Сплачено з розрахункового рахунку за розрахунково-касове обслуговування відображається у обліку записом:

- А. Дебет 949 Кредит 311
- Б. Дебет 92 Кредит 311
- В. Дебет 977 Кредит 311
- Г. Дебет 949 Кредит 685

12. Курсова різниця при зростанні валютного курсу на рахунку банку в іноземній валюті відображається записом:

- А. Дебет 311 Кредит 714
- Б. Дебет 312 Кредит 746
- В. Дебет 312 Кредит 714
- Г. Дебет 312 Кредит 719

13. Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від власників як внесок до статутного капіталу відображається у обліку записом:

- А. Дебет 311 Кредит 40
- Б. Дебет 312 Кредит 40
- В. Дебет 31 Кредит 42
- Г. Дебет 31 Кредит 46

14. Сплачено з розрахункового рахунку за відсотки за кредит відображається у обліку записом:

- А. Дебет 92 Кредит 311
- Б. Дебет 951 Кредит 311
- В. Дебет 684 Кредит 311
- Г. Дебет 60 Кредит 311

15. Надходження на розрахунковий рахунок дивідендів по довгострокових інвестиціях відображається у обліку записом:

- А. Дебет 31 Кредит 373
- Б. Дебет 31 Кредит 14
- В. Дебет 31 Кредит 72
- Г. Дебет 373 Кредит 31

Задача 1.

На ВАТ “АВС” 01.01.20*1р. відбулись операції з готівкою (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Операції з готівкою ВАТ „АВС”		
№	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1	2	3
1	Залишок готівки в касі на початок звітного періоду	1 580
2	Надійшли кошти з банку в касу підприємства по чеку № 5565	500
3	Одержано готівку від покупця за відвантажену продукцію	1 250
4	Придбано акції підприємства С	125
5	Видано кошти під звіт Трофімову В.П.	35
6	Надійшла в касу виручка від продажу продукції	5 200
7	Виплачено дивіденди засновникам	2 500

1	2	3
8	Одержано готівку від Іванова І.І.	150
9	Надійшли в касу кошти від винних осіб як відшкодування вкрадених товарів	750
10	Погашена довгострокова дебіторська заборгованість	1 500
11	Залишок готівки в касі на кінець звітного періоду	?

Завдання 1. На основі даних задачі скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. По операціях 2 та 5 заповнити прибутковий та видатковий касові ордери.

Завдання 3. Використовуючи дані задачі, заповнити касовий звіт.

Задача 2.

На БАТ “АВС” 01.01.20*1р. Відбулись операції на розрахунковому рахунку (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Операції на розрахунковому рахунку БАТ „АВС”

№	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1	2	3
1	Залишок на розрахунковому рахунку на початок звітного періоду	
2	Передано готівку з каси в банк	1 000
3	Надійшли грошові кошти від орендаря	12 150
4	Погашено заборгованість засновників по внесках до статутного капіталу	15 000
5	Внесені грошові кошти за продані основні засоби	5 000
6	Здійснено оплату БАТ “С” за придбані необоротні активи	11 500
7	Здійснено оплату ПФ “М” за послуги по встановленню основних засобів	700
8	Придбано довгострокові фінансові інвестиції	7 000

1	2	3
9	Одержано довгострокову позику банку на поточний рахунок	1 000
10	Погашена претензія, виставлена іншому підприємству	2 000
11	Сплачено внески на пенсійне страхування	8 000
12	Сплачено внески на соціальне страхування	4 000
13	Сплачено внески на соціальне страхування на випадок безробіття	1 100
14	Сплачено внески на страхування від нещасних випадків на виробництві	180

Завдання 1. На основі даних задачі скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. По операції 7 заповнити платіжне доручення (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Дані для заповнення платіжного доручення

Показник	Продавець МП "Металіст"	Покупець ВАТ "А"
1	2	3
Банк	Укрсоцбанк м. Рівне	Укрсоцбанк м. Рівне
Розрахунковий рахунок	123 456 789 111 11	210 546 648 555 44
Код банку	333 012	333 012
Договір купівлі - продажу	№565/т	

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій

1. Визначення та класифікація поточних фінансових інвестицій.
2. Оцінка фінансових інвестицій у обліку та звітності.
3. Облік поточних інвестицій.

Література: 3, 5, 12, 23, 24, 25, 29, 30.

Контрольні запитання

1. Що таке фінансові інвестиції? Як їх класифікують?

2. Які фінансові інвестиції називають поточними?
3. Що таке еквіваленти грошових коштів?
4. За якою оцінкою відображаються фінансові інвестиції у обліку та фінансовій звітності?
5. На яких рахунках обліковуються поточні фінансові інвестиції?
6. Назвати основні операції з поточними фінансовими інвестиціями та кореспонденцію рахунків.

Тести

1. Поточні фінансові інвестиції – це:

- А. інвестиції строк утримання яких більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів
- Б. інвестиції строк утримання яких не більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент
- В. інвестиції строк утримання яких не більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів
- Г. інвестиції строк утримання яких не більше одного року

2. Поточні фінансові інвестиції відображаються у складі оборотних активів за справедливою вартістю:

- А. Для кожної інвестиції окремо
- Б. Для усього інвестиційного портфеля
- В. Для інвестицій, згрупованих за строком придбання
- Г. Для інвестицій, згрупованих за метою використання

3. На дату балансу фінансові інвестиції відображаються за:

- А. ринковою вартістю
- Б. первісною вартістю
- В. номінальною вартістю
- Г. за справедливою вартістю

4. Сума зменшення балансової вартості поточних фінансових інвестицій відображається у складі:

- А. інших витрат
- Б. фінансових витрат

- В. інших доходів
- Г. втрат від участі у капіталі

5. При реалізації поточних фінансових інвестицій їх собівартість відображається у обліку записом:

- А. Дебет 35 Кредит 971
- Б. Дебет 951 Кредит 35
- В. Дебет 741 Кредит 35
- Г. Дебет 971 Кредит 35

Тема 4. Облік довгострокових фінансових інвестицій

1. Визначення та класифікація довгострокових фінансових інвестицій.

2. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій.

3. Облік довгострокових інвестицій.

Література: 3, 5, 12, 23, 24, 25, 28, 29, 30.

Контрольні запитання

1. Які інвестиції називають довгостроковими?
2. Які основні види довгострокових фінансових інвестицій?
3. Як визначається собівартість фінансової інвестиції?
4. За якою оцінкою відображаються фінансові інвестиції у обліку та фінансовій звітності?
5. Визначте терміни „суттєвий вплив” і „контроль” та поясніть їх значення для обліку довгострокових фінансових інвестицій.
6. Дайте визначення методу участі у капіталі. Які фінансові інвестиції обліковуються за цим методом?
7. Дайте визначення методу обліку довгострокових фінансових інвестицій за справедливою вартістю. У яких випадках застосовують цей метод?
8. Дайте характеристику методу оцінки довгострокових фінансових інвестицій до погашення.
9. На яких рахунках обліковуються довгострокові фінансові інвестиції?
10. Назвати основні операції з довгостроковими фінансовими інвестиціями та кореспонденцію рахунків.

Тести

1. Довгострокові фінансові інвестиції – це:

- А.** інвестиції строк утримання яких більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів
- Б.** інвестиції строк погашення яких більше одного року, а також інвестиції які не можуть бути реалізовані у будь-який момент
- В.** інвестиції строк утримання яких не більше одного року, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів
- Г.** інвестиції строк утримання яких більше одного року

2. Фінансові інвестиції в боргові цінні папери в момент погашення відображаються у обліку за:

- А.** номінальною вартістю
- Б.** справедливою вартістю
- В.** фактичною собівартістю
- Г.** ринковою вартістю

3. До фінансових інвестицій, що надають право власності, належать

- А.** облігації
- Б.** внески до статутного капіталу інших підприємств
- В.** довгострокові векселі
- Г.** боргові цінні папери

4. Сума збільшення балансової вартості фінансових інвестицій на дату балансу відображається у складі:

- А.** Іншого додаткового капіталу
- Б.** Інших витрат
- В.** Фінансових доходів
- Г.** Інших доходів

5. Фінансові інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення, відображаються на дату балансу за:

- А.** амортизованою собівартістю
- Б.** справедливою вартістю
- В.** фактичною собівартістю

Г. ринковою вартістю

6. За методом участі у капіталі відображаються у обліку фінансові інвестиції:

- А. боргові цінні папери
- Б. в акції інших підприємств
- В. довгострокові векселі, казначейські зобов'язання
- Г. в асоційовані, спільні, дочірні підприємства

7. Підприємство "АВС" придбало 25000 акцій підприємства "Космос" за ціною 1 грн. за акцію, номінальна вартість якої 0,80 грн. Загальна кількість випущених акцій "Космос" 62500 шт. Визначити первісну вартість інвестицій та ступінь впливу "АВС" на "Космос".

	первісна вартість	ступінь впливу
А.	25 000 грн.	40% - суттєвий
Б.	20 000 грн.	40% - суттєвий
В.	25 000 грн.	40% - не має впливу
Г.	62 500 грн.	80% - контроль

8. Підприємство "Патріот" є власником 30% акцій ВАТ "АВС" первісною вартістю 20000 грн. За підсумками звітного року ВАТ "АВС" отримало прибуток 50000грн., дивіденди нарахувало сумою 45 000 грн. Визначити балансову вартість інвестицій та суму дивідендів, нарахованих для „Патріот”.

	балансова вартість	дивіденди
А.	20 000 грн.	45 000 грн.
Б.	35 000 грн.	13 500 грн.
В.	21 500 грн.	13 500 грн.
Г.	48 500 грн.	13 500 грн.

9. Нарахований дохід за методом участі у капіталі по довгострокових фінансових інвестиціях відображається у обліку записом:

- А. Дебет 373 Кредит 72
- Б. Дебет 141 Кредит 72
- В. Дебет 72 Кредит 141
- Г. Дебет 311 Кредит 73

10. Нарахування дивідендів по довгострокових фінансових інвестиціях, крім інвестицій, що обліковуються за методом участі у капіталі, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 373 Кредит 141
- Б. Дебет 141 Кредит 72
- В. Дебет 373 Кредит 731
- Г. Дебет 311 Кредит 73

11. Списання суми дисконту по довгострокових фінансових інвестиціях, що утримуються до їх погашення, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 952 Кредит 143
- Б. Дебет 141 Кредит 72
- В. Дебет 143 Кредит 733
- Г. Дебет 311 Кредит 733

12. Нарахування дивідендів по довгострокових фінансових інвестиціях, що обліковуються за методом участі у капіталі, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 373 Кредит 141
- Б. Дебет 141 Кредит 72
- В. Дебет 373 Кредит 731
- Г. Дебет 311 Кредит 73

13. Підприємство “Веселка” є власником 40% акцій ВАТ “Спорт”. За підсумками звітного року ВАТ “Спорт” отримав збиток 7 000грн. Який запис буде зроблено у обліку „Веселка”?

- А. Дебет 141 Кредит 72 2 800 грн.
- Б. Дебет 96 Кредит 141 2 800 грн.
- В. Дебет 141 Кредит 96 2 800 грн.
- Г. Дебет 96 Кредит 141 7 000 грн.

14. Списання суми премії по довгострокових фінансових інвестиціях, що утримуються до їх погашення, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 952 Кредит 143
- Б. Дебет 141 Кредит 72
- В. Дебет 143 Кредит 733
- Г. Дебет 311 Кредит 733

15. Собівартість довгострокових фінансових інвестицій, що реалізуються, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 741 Кредит 14
- Б. Дебет 14 Кредит 971
- В. Дебет 311 Кредит 741
- Г. Дебет 971 Кредит 14

Задача 1.

Підприємством А 1 березня 20*1 року було придбано 30000 акцій підприємства Б за ціною 2 грн. на загальну вартість ? грн. (номінальна вартість акції 1 грн.).

На дату продажу підприємство Б володіло 75 500 випущених простих акцій.

За 20*1 рік підприємство оголосило прибуток – 20 000 грн. і дивіденди в розмірі 5 000 грн.

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. Визначити фінансовий результат.

Задача 2.

Підприємство А в січні 20*1 року придбало облігації номінальною вартістю 5 000 грн. за 4 750 грн., тобто дисконт - ? грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями 8% річних. Облігації будуть погашені через 3 роки. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.

Завдання 1. На основі даних задачі здійснити розрахунок амортизації дисконту. Результати розрахунків оформити в табл. 3.4.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Таблиця 3.4

Розрахунок балансової вартості інвестицій

Дата	Номінальна сума %, грн.	Сума % за ефективною ставкою	Сума амортизації дисконту	Амортизована собівартість
1	2	3	4	5

Тема 5. Облік дебіторської заборгованості

1. Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості за П(С)БО 10.
 2. Первинний облік операцій з дебіторами.
 3. Облік векселів одержаних. Облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.
 4. Облік дебіторської заборгованості за розрахунками: з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, інших розрахунків.
 5. Оцінка дебіторської заборгованості на дату балансу.
- Література:* 3, 5, 9, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 30.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення дебіторської заборгованості.
2. Як класифікується дебіторська заборгованість?
3. За якою оцінкою відображається дебіторська заборгованість у обліку та фінансовій звітності?
4. Що таке чиста реалізаційна вартість?
5. Що таке резерв сумнівних боргів? З якою метою він створюється?
6. Які методи створення резерву сумнівних боргів?
7. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображається довгострокова дебіторська заборгованість?
8. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображається поточна дебіторська заборгованість? Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.
9. Назвати первинні документи з обліку дебіторської заборгованості.
10. Пояснити особливості ведення розрахунків з підзвітними особами?

Тести

1. Дебітори – це:
 - А. сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату
 - Б. юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів
 - В. підприємства, які внаслідок минулих подій заборгували

підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів

- Г. юридичні та фізичні особи, яким внаслідок минулих подій заборгувало підприємство певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів

2. Довгострокова дебіторська заборгованість – це:

- А. сума дебіторської заборгованості, інша, ніж поточна
Б. сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу
В. сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена менше дванадцяти місяців з дати балансу
Г. сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу

3. Нарахування резерву сумнівних боргів відображається у обліку записом:

- А. Дебет 38 Кредит 944
Б. Дебет 944 Кредит 38
В. Дебет 38 Кредит 717
Г. Дебет 36 Кредит 38

4. Розмір добових з відрядження по Україні, якщо у вартість проживання в готелі включено вартість дворазового харчування, становить:

- А. 25 грн. за добу
Б. 10 грн. за добу
В. 15 грн. за добу
Г. 20 грн. за добу

5. Створення резерву сумнівних боргів здійснюється:

- А. У кінці звітної періоду
Б. На початок звітної періоду
В. У міру необхідності при виявленні безнадійних боргів
Г. При складанні фінансової звітності

6. Нараховані відсотки по векселях:

- A.** Дебет 373 Кредит 731
- B.** Дебет 373 Кредит 732
- B.** Дебет 311 Кредит 373
- Г.** Дебет 731 Кредит 373

7. На дату балансу поточна дебіторська заборгованість відображається за

- A.** первісною вартістю
- B.** чистою реалізаційною вартістю
- B.** справедливою вартістю
- Г.** теперішньою вартістю

8. Списання безнадійної дебіторської заборгованості відображається у обліку записом:

- A.** Дебет 38 Кредит 944
- B.** Дебет 38 Кредит 36
- B.** Дебет 36 Кредит 38
- Г.** Дебет 944 Кредит 38

9. Підприємство передало в оренду склад з передачею права власності після закінчення строку оренди. Класифікувати оренду.

- A.** операційна
- B.** довгострокова
- B.** поточна
- Г.** фінансова

10. Орендодавець відображає у обліку наданий у фінансову оренду актив як

- A.** поточну дебіторську заборгованість у сумі мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу
- B.** довгострокову кредиторську заборгованість у сумі мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу
- B.** довгострокову дебіторську заборгованість у сумі

мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу

- Г. дебіторську заборгованість у сумі мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості

11. Підзвітна особа надала документи, що підтверджують витрати на відрядження з 01.02 по 03.02 з метою збуту товарів: на проїзд – 60 грн., на проживання – 100 грн. У обліку зроблено запис:

- А. Дебет 372 Кредит 301 235 грн.
- Б. Дебет 93 Кредит 372 160 грн.
- В. Дебет 92 Кредит 371 175 грн.
- Г. Дебет 93 Кредит 372 235 грн.

12. Заборгованість винної особи по нестачах, збитках, розкраданнях відображається у обліку записом:

- А. Дебет 375 Кредит 716
- Б. Дебет 716 Кредит 375
- В. Дебет 374 Кредит 718
- Г. Дебет 377 Кредит 301

13. Дохід від передачі у фінансову оренду устаткування відображається записом:

- А. Дебет 311 Кредит 161
- Б. Дебет 161 Кредит 742
- В. Дебет 377 Кредит 742
- Г. Дебет 161 Кредит 301

14. При реалізації товарів на суму 6 500 грн. підприємство отримало безвідсотковий вексель на суму 7 000 грн. строком погашення 60 днів. У бухгалтерському обліку на момент отримання векселя буде зроблено запис:

- А. Дебет 34 Кредит 36 6 500 грн.
Дебет 34 Кредит 73 500 грн.
- Б. Дебет 34 Кредит 36 6 500 грн.
Дебет 34 Кредит 69 500 грн.
- В. Дебет 34 Кредит 36 7 000 грн.
- Г. Дебет 36 Кредит 34 7 000 грн.

15. За 2007 рік чистий дохід становить 100 200 грн. Визначити на яку суму резерву сумнівних боргів треба нарахувати, якщо відомо

Рік	Чистий дохід від реалізації	Сума безнадійної дебіторської заборгованості
2004	80 000	5000
2005	100 000	7000
2006	150 000	9000
Разом	330 000	21000

- А. 21 000 грн.
- Б. 9 000 грн.
- В. 6 012 грн.
- Г. 5 000 грн.

Задача 1.

Станом на 31.12.20*3р. підприємство А має дебіторську заборгованість покупців в сумі 47 000 грн. з наступним розподілом за строками її непогашення:

- група 1 – 28000;
- група 2 – 12000;
- група 3 – 7000.

Залишок резерву сумнівних боргів до складання балансу на 31.12.20*3 становить 850.

Таблиця 3.5
Групування дебіторської заборгованості покупців

Дата балансу	Безнадійна у наступному році дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у складі заборгованості на 31.12.20*2 за групами			Залишок дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги		
	1	2	3	1 група	2 група	3 група
31.12.20*0	7000	1200	1000	67000	34000	12000
31.12.20*1	5000	900	2000	54000	35000	16000
31.12.20*2	3000	1100	800	43000	29000	9000
Разом	?	?	?	?	?	?

Завдання 1. На основі даних задачі скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. Нарахувати резерв сумнівних боргів на 31.12.20*3р. шляхом групування дебіторської заборгованості покупців за строками її непогашення (табл.3.5).

Задача 2.

Підприємство А у липні 20*2р. отримало інформацію про банкрутство підприємства М. Дебіторська заборгованість підприємства М становить 600 грн.

Використовуючи дані задачі 1, відобразити в обліку списання дебіторської заборгованості підприємства М.

Задача 3.

У вересні 20*2р. на підприємство А надійшла інформація про ліквідацію підприємства Д. Дебіторська заборгованість підприємства Д становить 230 грн.

Використовуючи дані задачі 1 та 2, відобразити подію в обліку.

Задача 4.

Працівник ВАТ „А” Іванов Іван Іванович, який працює на посаді менеджера, за наказом №53 від 13.05.20*1р. виїхав 14.05.20*1р. у відрядження в Київ з Рівного. Його завдання – укладання договору купівлі – продажу з підприємством С.

13.05. Іванову був виданий аванс в розмірі 104 грн.

В Київ Іванов прибув 14.05.20*1р., виїхав 15.05.20*1р., прибув у Рівне 16.05.20*1р.

До авансового звіту прикладені:

- квитки на проїзд – 50 грн. (в т.ч. ПДВ).
- квитанція готелю – 120 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. На основі даних задачі заповнити авансовий звіт №3 та посвідчення на відрядження.

Завдання 3. Визначити розмір відшкодування на відрядження.

Задача 5. Економісту ВАТ „А” Трофімову В.П. 18.05.20*1р. за розпорядженням керівника були видані 18.05. кошти з каси

підприємства на господарські витрати (купівлю бланкової продукції та матеріалів) в сумі 150 грн.

До авансового звіту Трофімовим В.П. прикладені:

- квитанція КП РБНТ від 18.05.20*1р. на суму 18 грн. (в т.ч. ПДВ) на закупівлю бланкової продукції.
- Чек ПФ „Юнісон” від 18.05.20*1р. на суму 120 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. На основі даних задачі заповнити авансовий звіт №7.

Завдання 3. Визначити розмір відшкодування Трофімову В.П.

Задача 6.

На 01.05.20*1р. ВАТ „А” має кредиторську заборгованість перед працівником Петровим В.І. в сумі 300 грн., яка виникла 25.04.20*1р. по підзвітних сумах.

20.04.20*1р. Петрову В.І. з каси підприємства було видано 230 грн. в погашення заборгованості.

Завдання 1. Відобразити операцію в обліку.

Завдання 2. Використовуючи дані задач 4, 5 та 6 заповнити відомість 3.2 (табл.3.6).

Таблиця 3.6

Відомість 3.2. аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами (до рахунка 37) за 20__р.

Номер запису	Номер документа	Найменування дебітора рахунка (підзвітна особа, назва організації і т.д.)	Залишок на початок місяця		
			Дата виникнення заборгованості	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6

У дебет рах. 37 з кредиту рах. 10, 20,23,30,31				У кредит рах. 37 з дебету рах. 10, 11,23,91,92...				Залишок на кінець місяця	
Дата			Разом за Дт	Дата			Разом за Кт	Дт	Кт
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Задача 7.

Здійснено крадіжку запасів зі складу підприємства А.

В результаті проведеної інвентаризації встановлено, що вкрадено матеріали на суму 300 грн. (без ПДВ). Під час слідства було встановлено винну особу. Судом було доведено його вину, пред'явлено обвинувачення і визначено розмір відшкодування.

Завдання 1. Визначити розмір відшкодування збитку винною особою.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Задача 8.

Зі складу підприємства А вкрадено товари на суму 10 000 грн.(без ПДВ). Винних осіб не було встановлено, тому на підприємстві було ухвалене рішення про списання вкрадених товарів на витрати підприємства.

Завдання На основі даних задачі скласти журнал господарських операцій.

Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів

Тема 6. Облік основних засобів

1. Визначення, класифікація та оцінка основних засобів за П(С)БО 7.

2. Первинний та аналітичний облік основних засобів.

3. Методи нарахування амортизації по основних засобах.

4. Наступні витрати по основних засобах.

5. Синтетичний облік операцій з основними засобами: придбання, будівництво об'єктів, внески до статутного капіталу, витрат на поліпшення та утримання основних засобів, амортизації основних засобів, переоцінки основних засобів, реалізації, ліквідації основних засобів.

6. Переоцінка основних засобів.

Література: 1, 2, 3, 5, 6, 14, 23, 24, 25, 28, 30, 31, 32, 33.

Контрольні запитання

1. Що таке основні засоби?
2. На які класифікаційні групи поділяють основні засоби з метою бухгалтерського обліку?
3. Що таке первісна вартість основних засобів?
4. Як визначається первісна вартість основних засобів при надходженні?
5. Що є об'єктом амортизації основних засобів?
6. Назвати методи амортизації основних засобів. Пояснити їх сутність.
7. На яких рахунках обліковуються основні засоби?
8. Назвати первинні документи з обліку основних засобів.
9. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.
10. З якою метою здійснюють переоцінку основних засобів? Як визначити переоцінену вартість? Як відобразити у обліку результати переоцінки?

Тести

1. Основні засоби – це:

- А. матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, очікуваний строк використання яких більше 12 місяців
- Б. матеріальні активи, які підприємство утримує більше 1 року
- В. матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк використання яких більше 12 місяців
- Г. матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій

2. Незавершені капітальні інвестиції – це:

- А. капітальні інвестиції в будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання основних засобів

- Б. капітальні інвестиції в будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання основних засобів, введення яких на дату балансу не відбулося
- В. матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк використання яких більше 12 місяців
- Г. капітальні інвестиції в будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання основних засобів, введення яких на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва

3. Вартість, яка амортизується, це:

- А. Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації активів, після закінчення строку їх корисного використання за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем або ліквідацією
- Б. Первісна вартість за вирахуванням ліквідаційної вартості
- В. Первісна вартість за вирахуванням суми накопиченої амортизації
- Г. Прибутковий ордер

4. При введенні основного засобу в експлуатацію складається:

- А. Накладна
- Б. Інвентарна картка
- В. Акт прийому-передачі
- Г. Прибутковий ордер

5. У балансі основні засоби відображаються за

- А. первісною вартістю
- Б. ліквідаційною вартістю
- В. справедливою вартістю
- Г. залишковою вартістю

6. При застосуванні методу прискореного зменшення залишкової вартості, річна амортизація нараховується за формулою:

- А.** Різниця первинної та ліквідаційної вартості ділиться на термін експлуатації
- Б.** Різниця первинної та справедливої вартості ділиться на термін експлуатації
- В.** Залишкова (первісна) вартість об'єкта на початок року ділиться на термін корисного використання та подвоюється
- Г.** Добуток залишкової (первісної) вартості об'єкта на початок звітного року та річної норми амортизації, визначеної як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта

7. При проведенні дооцінки вартості основного засобу складається бухгалтерська проводка:

- А.** Дебет 10 Кредит 423
- Б.** Дебет 975 Кредит 10
- В.** Дебет 131 Кредит 10
- Г.** Дебет 10 Кредит 746

8. Введення в дію виробничого обладнання відображається у обліку записом:

- А.** Дебет 104 Кредит 63
- Б.** Дебет 152 Кредит 63
- В.** Дебет 152 Кредит 104
- Г.** Дебет 104 Кредит 152

9. Залишкова вартість основних засобів при ліквідації списується записом:

- А.** Дебет 976 Кредит 131
- Б.** Дебет 131 Кредит 10
- В.** Дебет 977 Кредит 10
- Г.** Дебет 976 Кредит 10

10. Нарахування амортизації по складу товарів відображається у обліку записом:

- А.** Дебет 92 Кредит 131

- Б. Дебет 131 Кредит 10
В. Дебет 93 Кредит 131
Г. Дебет 102 Кредит 131

11. Підприємство придбало виробниче обладнання за 200 000 грн., ПДВ 40 000 грн. Крім того, витратило на доставку 3 000 грн., ПДВ 600 грн.; на монтаж і установку 4 000 грн., ПДВ 800 грн. Витрати на обслуговування виробничого обладнання 500 грн. Чому дорівнює первісна вартість обладнання?

- А. 207 000 грн.
Б. 200 000 грн.
В. 240 000 грн.
Г. 207 500 грн.

12. 02.01.2004 р. підприємство придбало обладнання вартістю 2 000 грн., ПДВ 400 грн. Витрати на установку 300 грн., ПДВ 60 грн. Витрати на сервісне обслуговування 200 грн., ПДВ 40 грн. щомісяця. Для нарахування амортизації застосовується прямолінійний метод. Строк корисного використання оцінено в 5 років. Визначити первісну вартість обладнання та його залишкову вартість станом на 31.12.2006 р?

первісна вартість

залишкова вартість

А.	2 500 грн.	1 000 грн.
Б.	2 000 грн.	800 грн.
В.	2 300 грн.	920 грн.
Г.	3 000 грн.	1 200 грн.

13. Підприємство „Дельфін” 05.03. 200X р. придбало обладнання за 50 000 грн., ввело його в експлуатацію в квітні цього ж року. Строк корисного використання оцінено в 7 років, ліквідаційну вартість – 2 000 грн. Чому дорівнює сума амортизації активу за перший рік, розрахована за кумулятивним методом?

- А. 12 000 грн.
Б. 12 500 грн.
В. 7 143 грн.
Г. 6 857 грн.

14. Підприємство придбало 31.12.2004 р. придбало обладнання за 320 000 грн., амортизацію якого нараховувало за прямолінійним методом, виходячи зі строку корисного використання 8 років та нульової ліквідаційної вартості. 02.01.2006 р. керівництво підприємства переглянуло строк корисного використання на 6 років. За якою вартістю обладнання буде відображене у балансі станом на 31.12.2006 р?

- А.** 233 000 грн.
- Б.** 280 000 грн.
- В.** 220 000 грн.
- Г.** 224 000 грн.

15. Підприємство придбало устаткування в грудні 2004 р. за 150 000 грн. Строк корисного використання становить 8 років, не має ліквідаційної вартості. Амортизація нараховується за методом прискореного зменшення залишкової вартості. В січні 2006 року керівництво прийняло рішення змінити метод амортизації на прямолінійний. Чому дорівнює сума зносу на 31.12.2006 р?

- А.** 56 250 грн.
- Б.** 69 600 грн.
- В.** 37 500 грн.
- Г.** 68 000 грн.

Задача 1.

14 січня 20*1 року ВАТ “А” придбало вантажний автомобіль ГАЗ-53 РВ вартістю 10 800 грн. (в т.ч. ПДВ) у ПФ “Б”. 4 лютого 20*1 року підприємство оплатило придбаний актив.

14 січня 20*1 року ТОВ “С” надало послуги по транспортуванню ГАЗ-53 РВ. 4 лютого 20*1 року ВАТ “А” перерахувало кошти ТОВ “С” з поточного рахунка в розмірі 1 200 грн. (в т.ч. ПДВ).

25 лютого 20*1 року автомобіль було введено в експлуатацію актом прийому-передачі (внутрішнього переміщення) № 24.

n= 5 років, ЛВ=1 000 грн.

Завдання 1. На основі даних задачі заповнити накладну, рахунок, податкову накладну, акт приймання-передавання основних засобів, інвентарну картку обліку основних засобів.

Дані для заповнення:

Призначена наказом керівника ВАТ "А" №87 від 24.02. 20*1 р. комісія в складі: гол. інженера Іванова В.В., гол. механіка Гусєва В.П., начальника цеху №2 Денисенко Г.І. провела огляд, іспит і прийняла в експлуатацію автомобіль ГАЗ- 53 для доставки готової продукції з виробничого цеху №2 на склад.

Автомобіль виготовлений київським заводом №1 05.20*0, заводський номер шасі 182642, заводський паспорт №635.

Автомобіль має в комплекті набір ключів.

Після перевірки комісія зробила висновок, що автомобіль відповідає технічним умовам і придатний до експлуатації. Автомобілю присвоєний інвентарний номер 82570, номер інвентарної картки 570.

Завдання 2. Нарахувати амортизацію за ? місяць, використовуючи наступні методи амортизації:

а) виробничий, за умови, що пробіг автомобіля запланований на 90 000 т-км, а фактичний пробіг не перевищив запланованого і склав:

20*1 рік – 20 000 т-км;

20*2 рік – 30 000 т-км;

20*3 рік – 10 000 т-км;

20*4 рік – 20 000 т-км;

20*5 рік – 10 000 т-км;

б) прискореного зменшення залишкової вартості;

в) податковий.

Завдання 3. Розрахувати амортизацію, накопичену амортизацію та залишкову вартість на кінець кожного року експлуатації, використовуючи наступні методи амортизації:

а) виробничий;

б) прискореного зменшення залишкової вартості;

в) податковий (за квартал, рік).

Результати розрахунків оформити в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок амортизації основних засобів

Рік	Розрахунок амортизації	Сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	3	4	5

Задача 2.

Скласти акт №14 про списання основних засобів від 28.01.20*1р. Комісія в складі (див. задачу 1) призначена наказом керівника ВАТ “А” від 21.01.20*1р. №3 оглянула фрезерний верстат 6Н82, інвентарний номер 40025, який знаходиться в цеху №2 і зробила висновок списати фрезерний верстат з балансу у зв’язку з непридатністю до подальшої експлуатації: верстат зношений, втратив техніко-експлуатаційні властивості, конструкція застаріла, ремонтувати недоцільно.

Рік виготовлення верстату – 19*8р., поступив на підприємство – 21.03.19*8р., введений в експлуатацію 01.04.19*8р.

Первинна вартість верстату становить 2 250 грн., накопичений знос – 1 800 грн.

Від ліквідації оприбутковано:

- запасні частини на суму 64 грн. (накладна №83 від 28.01.20*1р.)

- брухт на суму 80 грн. (накладна №84 від 28.01.20*1р.)

Прийнятий до оплати рахунок від ВАТ “Д” №622 від 28.01.20*1р. за виконані роботи по ліквідації верстату на суму 150 грн., ПДВ 20%.

Завдання 1. На основі даних заповнити акт на списання основних засобів.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 3. Визначити фінансовий результат від списання верстату.

Задача 3. ВАТ “А” продало обладнання за 240 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Первинна вартість обладнання становить 188 000 грн., знос обладнання становить 49 000 грн.

Завдання 1. На основі даних задачі заповнити накладну, рахунок, податкову накладну, акт приймання-передавання основних засобів.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 3. Визначити фінансовий результат від реалізації обладнання.

Задача 4.

27 грудня 20*1 року ВАТ “А” придбало у ВАТ “Б” меблі, вартістю 19 000 грн., ПДВ 20%. 5 січня 20*1 року підприємство оплатило придбаний актив.

Послуги по транспортуванню придбаних меблів надала 27 грудня 20*1 року ПФ “Н” за 400 грн., ПДВ 20%. 6 січня 20*1 року ВАТ “А” перерахувало кошти ПФ “Н” за надані послуги.

27 грудня 20*1 року ТОВ “Л” надало ВАТ “А” послуги по встановленню придбаних меблів на суму 600 грн., ПДВ 20%.

27 грудня 20*1 року меблі було введено в експлуатацію. Передбачено, що придбані меблі використовуватимуться 5 років, ліквідаційна вартість дорівнює 5 000 грн.

Завдання 1. На основі даних задачі заповнити накладну, рахунок, податкову накладну, акт приймання-передавання основних засобів, інвентарну картку обліку основних засобів.

Завдання 2. Нарахувати амортизацію за ? місяць, використовуючи наступні методи амортизації:

а) прямолінійного списання;

б) кумулятивний.

Завдання 3. Розрахувати амортизацію, накопичену амортизацію та залишкову вартість в кінці кожного року експлуатації, використовуючи наступні методи амортизації:

а) прямолінійного списання;

б) кумулятивний.

Результати розрахунків оформити в табл.3.8.

Таблиця 3.8

Розрахунок амортизації основних засобів

Рік	Розрахунок амортизації	Сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	3	4	5

Задача 5.

5 червня 20*1 року підприємством А була придбана машина на суму 11 000 грн., ПДВ 20%.

8 червня 20*1 року машина була введена в експлуатацію.

Встановлена ліквідаційна вартість в розмірі 1 000 грн.

20 жовтня 20*3 року машина була реалізована підприємству Б за

24 000 грн. (в т. ч. ПДВ).

Під час експлуатації машини для визначення зносу використовувався метод прямолінійного списання.

Завдання 1. На основі даних задачі заповнити накладну, рахунок, податкову накладну, акт приймання-передавання основних засобів, інвентарну картку обліку основних засобів, акт на списання основних засобів.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 3. Вказати первинні документи по операціях.

Задача 6.

10 березня 20*1 року підприємством А було придбано обладнання у підприємства С на суму 15 500 грн., ПДВ 20%. Підприємство С надало послуги по транспортуванню обладнання на суму 4 500 грн., ПДВ 20%.

15 березня 20*1 року обладнання було введено в експлуатацію. Встановлена ліквідаційна вартість в розмірі 5 000 грн.

18 липня 20*5 року було прийнято рішення про списання обладнання з балансу підприємства А.

Під час експлуатації обладнання для визначення зносу використовувався метод прямолінійного списання.

Завдання 1. На основі даних задачі заповнити накладну, рахунок, податкову накладну, акт на списання основних засобів.

Завдання 2. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 3. Вказати первинні документи по операціях.

Тема 7. Облік інших необоротних матеріальних активів

1. Визначення, оцінка та класифікація інших матеріальних активів за П(С)БО 7.

2. Знос інших матеріальних активів.

3. Первинний, аналітичний і синтетичний облік інших матеріальних активів.

Література: 1, 3, 5, 6, 7, 14, 23, 24, 25, 28.

Контрольні запитання

1. Що таке інші необоротні матеріальні активи?

2. На які класифікаційні групи поділяють інші необоротні матеріальні активи з метою бухгалтерського обліку?
3. Що таке первісна вартість інших необоротних матеріальних активів?
4. Як визначається первісна вартість інших необоротних матеріальних активів при надходженні?
5. Назвати методи амортизації інших необоротних матеріальних активів.
6. На яких рахунках обліковуються інші необоротні матеріальні активи?
7. Назвати первинні документи з обліку інших необоротних матеріальних активів.
8. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.

Тести

1. Інші необоротні матеріальні активи – це:

- А. капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, введення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва
- Б. матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк використання яких більше 12 місяців
- В. немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам
- Г. це активи, терміном користування більше одного року, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду або для здійснення адміністративних або культурних функцій

- 2. До інших необоротних матеріальних активів відносять**
- А.** природні ресурси, малоцінні необоротні матеріальні активи
 - Б.** обладнання, транспортні засоби
 - В.** предмети прокату
 - Г.** відповідь А і В
- 3. Інші необоротні матеріальні активи, отримані безоплатно, зараховуються на баланс за**
- А.** первісною вартістю
 - Б.** справедливою вартістю, погодженою засновниками
 - В.** справедливою вартістю
 - Г.** ринковою вартістю
- 4. Інші необоротні матеріальні активи, отримані в обмін на неподібні активи, зараховуються на баланс за**
- А.** первісною вартістю
 - Б.** справедливою вартістю переданого активу, збільшеною або зменшеною на суму грошових коштів, що були отримані або передані під час обміну
 - В.** залишковою вартістю переданого активу, збільшеною або зменшеною на суму грошових коштів, що були отримані або передані під час обміну
 - Г.** ринковою вартістю
- 5. Витрати на придбання або створення інших необоротних матеріальних активів обліковуються на рахунку**
- А.** 153 „Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів”
 - Б.** 11 „Інші необоротні матеріальні активи”
 - В.** 152 „Придбання (виготовлення) основних засобів”
 - Г.** 154 „Придбання (виготовлення) нематеріальних активів”
- 6. Амортизація інших необоротних матеріальних активів, крім бібліотечних фондів, нараховується за такими методами:**
- А.** Податковий
 - Б.** прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, виробничий

- В. Прямолінійний
- Г. в першому місяці використання - 50% вартості та у місяці вибуття решта 50% або в першому місяці використання об'єкта - 100% його вартості

7. Амортизація бібліотечних фондів та інших малоцінних необоротних матеріальних активів нараховується у розмірі:

- А. Податковий
- Б. прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, виробничий
- В. Прямолінійний
- Г. в першому місяці використання - 50% вартості та у місяці вибуття решта 50% або в першому місяці використання об'єкта - 100% його вартості

8. У балансі інші необоротні матеріальні активи відображаються за

- А. первісною вартістю
- Б. ліквідаційною вартістю
- В. справедливою вартістю
- Г. залишковою вартістю

9. Залишкова вартість інших необоротних матеріальних активів при ліквідації списується записом:

- А. Дебет 976 Кредит 132
- Б. Дебет 132 Кредит 11
- В. Дебет 977 Кредит 11
- Г. Дебет 976 Кредит 11

10. Нарахування амортизації інших малоцінних необоротних матеріальних активів (спеціального одягу) відображається у обліку записом:

- А. Дебет 92 Кредит 132
- Б. Дебет 131 Кредит 10
- В. Дебет 91 Кредит 132
- Г. Дебет 102 Кредит 131

Задача

10 березня 20*1 року підприємство А придбало інструмент у підприємства Б за 936 грн. (в т.ч. ПДВ). Оплачено підприємству Б 12 березня 20*1 року.

Строк використання інструмента 2 роки.

Знос нараховується:

I варіант – 100 %;

II варіант – 50 %.

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. Вказати первинні документи по операціях.

Тема 8. Облік нематеріальних активів

1. Визначення, оцінка та класифікація нематеріальних активів за П(С)БО 8.).

2. Знос нематеріальних активів.

3. Первинний, аналітичний і синтетичний облік нематеріальних активів.

Література: 1, 3, 5, 7, 14, 23, 24, 25, 28.

Контрольні запитання

2. Що таке нематеріальні активи?

3. На які класифікаційні групи поділяють нематеріальні активи з метою бухгалтерського обліку?

4. Що таке дослідження і розробки?

5. Що таке первісна вартість нематеріальних активів?

6. Як визначається первісна вартість нематеріальних активів при надходженні?

7. Назвати методи амортизації нематеріальних активів. Пояснити їх сутність.

8. На яких рахунках обліковуються нематеріальні активи?

9. Назвати первинні документи з обліку нематеріальних активів.

10. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.

11. У яких випадках здійснюють переоцінку нематеріальних активів? Як визначити переоцінену вартість? Як відобразити у обліку результати переоцінки?

Тести

1. Нематеріальний актив – це:

- А.** капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, уведення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва
- Б.** матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк використання яких більше 12 місяців
- В.** немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам
- Г.** немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду менше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам

2. Методи нарахування амортизації по нематеріальних активах:

- А.** Прямолінійний
- Б.** прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий
- В.** прямолінійний, зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий
- Г.** прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, податковий

3. В квітні 2006 року підприємство зарахувало на баланс програмне забезпечення первісною вартістю 6 000 грн. Строк корисного використання 5 років. Прямолінійний метод

нарахування амортизації. У грудні 2006 року додатково придбано і підключено ще два модулі за 1 000 грн., які розширили можливості програмного забезпечення. За якою вартістю програмне забезпечення буде відображене у балансі на 31.12.2006 р?

- А.** 7 000 грн.
- Б.** 5 800 грн.
- В.** 6 200 грн.
- Г.** 5 200 грн.

4. При надходженні нематеріальний актив оцінюється за:

- А.** Справедливою вартістю
- Б.** Ринковою вартістю
- В.** Первинною вартістю
- Г.** Балансовою вартістю

5. Розробка – це:

- А.** заплановані підприємством дослідження, які проводяться ним уперше з метою отримання і розуміння нових наукових та технічних знань
- Б.** капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних активів, введення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося
- В.** немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам
- Г.** застосування підприємством результатів досліджень та інших знань для планування і проектування нових або значно вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва чи використання

6. Підприємство придбало програмне забезпечення до виробничого обладнання за 20 000 грн. (у тому числі ПДВ), крім того витратило 1 000 грн. (у тому числі ПДВ) на його доставку і

600 грн. (у тому числі ПДВ) – на установку та підготовку до експлуатації:

- А.** 19000 грн.
- Б.** 18000 грн.
- В.** 19500 грн.
- Г.** 20000 грн.

7. Термін корисного використання необоротних активів та метод нарахування амортизації визначається:

- А.** Постачальником
- Б.** Керівником підприємства
- В.** Головним бухгалтером
- Г.** Менеджером

8. При зарахуванні нематеріального активу на баланс, складається бухгалтерська проводка:

- А.** Дебет 154 Кредит 631
- Б.** Дебет 12 Кредит 631
- В.** Дебет 153 Кредит 631
- Г.** Дебет 12 Кредит 154

9. При списанні нематеріального активу його залишкова вартість відображається у обліку записом:

- А.** Дебет 976 Кредит 12
- Б.** Дебет 12 Кредит 976
- В.** Дебет 133 Кредит 12
- Г.** Дебет 12 Кредит 154

10. Переоцінку нематеріальних активів здійснюється лише для тих об'єктів, щодо яких:

- А.** залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої
- Б.** існує можливість визначити справедливую вартість
- В.** існує активний ринок
- Г.** існує впевненість у надходженні в майбутньому економічних вигід

Задача 1.

В березні 2003 року ВАТ "А" продало програмне забезпечення

ТОВ “Б” на суму 24 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання. Використовуючи дані задачі 1, визначити фінансовий результат від реалізації програмного забезпечення. Результати розрахунків оформити в табл.3.9.

Таблиця 3.9

Журнал господарських операцій

№ з/п	Первинні документи	Зміст	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1	2	3	4	5	6

Задача 2.

В жовтні 2004 року згідно наказу керівника ВАТ “А” програмне забезпечення було списане.

Завдання: Використовуючи дані задачі 1, визначити фінансовий результат від списання програмного забезпечення. Результати розрахунків оформити в табл. 3.10.

Таблиця 3.10

Журнал господарських операцій

№ з/п	Первинні документи	Зміст	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1	2	3	4	5	6

Тема 9. Облік інших необоротних активів

1. Облік довгострокової дебіторської заборгованості.

2. Відстрочені податкові активи.

3. Облік інших необоротних активів.

Література: 1, 3, 5, 16, 23, 24, 25, 28, 29, 30.

Контрольні запитання

1. Що таке інші необоротні активи?
2. На які класифікаційні групи поділяють інші необоротні активи з метою бухгалтерського обліку?
3. Що таке і коли виникають відстрочені податкові активи?
4. Як класифікуються податкові різниці?
5. Як обліковуються тимчасові різниці, що підлягають

оподаткуванню?

6. На яких рахунках обліковуються інші необоротні активи?
7. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.

Тести

1. Порядок визнання, оцінки та розкриття у фінансовій звітності податку на прибуток визначає:

- А. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність”
- Б. П(С)БО 1
- В. П(С)БО 25
- Г. П(С)БО 17

2. Відстрочений податковий актив – це:

- А. сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню
- Б. сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням і відстроченим податковим активом
- В. сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді
- Г. сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку; перенесення на майбутні періоди податкових пільг

3. Відстрочений податок на прибуток – це:

- А. сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню
- Б. сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням і відстроченим податковим

активом

- В. сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді
- Г. сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку; перенесення на майбутні періоди податкових пільг

4. Відстрочені податкові активи відображаються у фінансовій звітності:

- А. в I розділі активу балансу
- Б. в I розділі пасиву балансу
- В. у звіті про фінансові результати
- Г. у звіті про власний капітал

5. Нарахування відстрочених податкових активів з зв'язку з існуванням тимчасових різниць, що не підлягають оподаткуванню, відображається у обліку записом:

- А. Дебет 641 Кредит 17
- Б. Дебет 17 Кредит 641
- В. Дебет 981 Кредит 641
- Г. Дебет 981 Кредит 54

Змістовий модуль 3. Облік запасів та витрат виробництва

Тема 10. Облік запасів

1. Визначення, класифікація та оцінка запасів у обліку за П(С)БО.
2. Методи визначення собівартості запасів.
3. Первинний облік запасів.
4. Аналітичний облік запасів.
5. Синтетичний облік операцій з запасами: виробничими запасами, товарами, МШП.

5. Переоцінка запасів на дату балансу.

Література: 3, 5, 8, 14, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33.

Контрольні запитання

1. Що таке запаси?
2. Як класифікуються запаси для цілей бухгалтерського обліку?
3. Як визначається первісна вартість запасів при надходженні?
4. Які методи оцінки вибуття запасів? Поясніть їх сутність.
5. За якою оцінкою відображаються запаси у балансі?
6. На яких рахунках обліковуються запаси?
7. Назвати первинні документи з обліку запасів.
8. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.

Тести

1. Запаси – це активи, які:

- А. утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва
- Б. перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством
- В. утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством
- Г. утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством

2. Якщо товари обліковуються за цінами продажу, то різниця між купівельною вартістю і ціною продажу відображається на:

- А.** Субрахунку 285
- Б.** Субрахунку 719
- В.** Субрахунку 702
- Г.** Рахунку 28

3. При отриманні товарів безоплатно оформлюється бухгалтерська проводка:

- А.** Дебет 28 Кредит 719
- Б.** Дебет 20 Кредит 742
- В.** Дебет 20 Кредит 685
- Г.** Дебет 26 Кредит 746

4. Які з наведених об'єктів входять до складу запасів підприємства?

- А.** Товари, продані іншому підприємству
- Б.** Матеріали, що знаходяться в дорозі
- В.** Матеріали, придбані у іншого підприємства
- Г.** Інструменти, строк використання яких більше 1 року

5. Які з наведених статей не включаються до первісної вартості запасів, придбаних за плату?

- А.** Витрати на заготівлю
- Б.** Витрати на збут
- В.** Суми непрямих податків, які не відшкодовуються підприємству
- Г.** Усі наведені вище позиції

6. Вартість запасів, що є в наявності для продажу (виробництва), складається з двох елементів – запасів на початок звітного періоду та:

- А.** Запасів на кінець звітного періоду
- Б.** Собівартості придбаних запасів
- В.** Собівартості реалізованих (витрачених) запасів
- Г.** Усі наведені вище позиції

7. Отримання виробничих запасів безоплатно оформлюється бухгалтерською проводкою:

- А. Дебет 20,22 Кредит 718
- Б. Дебет 20,22 Кредит 719
- В. Дебет 20,22 Кредит 716
- Г. Дебет 20,22 Кредит 746

8. Інформація про рух запасів підприємства «Старт» наступна:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на 1.01	1500	15
Придбано 09.01	1300	14
Придбано 21.01	1950	13
Вибуло 25.01	750	?

Якщо підприємство використовує метод ФІФО, собівартість залишку запасів станом на кінець січня буде становити?

- А. 60 000 грн.
- Б. **54 800** грн.
- В. 52 000 грн.
- Г. 56 000 грн.

9. Інформація про рух запасів підприємства «Старт» наступна:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на 1.01	1500	15
Придбано 09.01	1300	14
Придбано 21.01	1950	13
Вибуло 25.01	750	?

Якщо підприємство використовує метод ФІФО, собівартість запасів, що вибули за січень буде становити?

- А. **11 250** грн.
- Б. 54 800 грн.
- В. 10 500 грн.
- Г. 9 750 грн.

10. Інформація про рух запасів підприємства «Старт» наступна:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на 1.01	1500	15
Придбано 09.01	1300	16
Придбано 21.01	1950	18
Вибуло 25.01	750	?

Якщо підприємство використовує метод середньозваженої собівартості, собівартість запасів, що вибули за січень буде становити?

- А. 11 250 грн.
- Б. 12 247,50 грн.
- В. 10 500 грн.
- Г. **12 382,50 грн.**

11. Інформація про рух запасів підприємства «Старт» наступна:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на 1.01	1500	15
Придбано 09.01	1300	16
Придбано 21.01	1950	18
Вибуло 25.01	750	?

Якщо підприємство використовує метод середньозваженої собівартості, собівартість залишку запасів на кінець січня буде становити?

- А. 54 800 грн.
- Б. **66 040 грн.**
- В. 56 000 грн.
- Г. 65 320 грн.

12. Уцінка товарів відображається у обліку записом:

- А. Дебет 949 Кредит 23
- Б. Дебет 92 Кредит 26
- В. Дебет 946 Кредит 28
- Г. Дебет 949 Кредит 28

13. Собівартість реалізації виробничих запасів відображається у обліку записом:

- А. Дебет 943 Кредит 20
- Б. Дебет 92 Кредит 20
- В. Дебет 943 Кредит 28
- Г. Дебет 901 Кредит 20

14. Оприбуткування надлишку товарів під час інвентаризації відображається записом:

- А. Дебет 26 Кредит 23
- Б. Дебет 28 Кредит 746
- В. Дебет 28 Кредит 702
- Г. Дебет 28 Кредит 719

15. Списання торгівельної націнки на реалізовані товари відображається у обліку записом:

- А. Дебет 282 Кредит 285
- Б. Дебет 281 Кредит 282
- В. Дебет 285 Кредит 282
- Г. Дебет 902 Кредит 285

Задача 1.

Підприємство А займається виготовленням меблів.

На 01.01.20*1р. На складі підприємства А знаходилося 30 одиниць виробу „L” за ціною 5 грн. 05.01. 20*1р. підприємством А придбано у підприємства С 20 одиниць виробу „L” за ціною 4,5 грн. 07.01. 20*1р. підприємством А відпущено зі складу у виробництво 40 одиниць виробу „L”. 10.01. 20*1р. підприємством А придбано у підприємства М 5 одиниць виробу „L” за ціною 3 грн., 12.01. 20*1р. у підприємства С - 10 одиниць за ціною 4 грн. 15.01. 20*1р. підприємством А відпущено зі складу у виробництво 16 одиниць виробу „L”.

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій (табл. 3.11).

Завдання 2. Визначити собівартість вибуття у виробництво та собівартість залишку виробу „L” на 31.01.20*1р., використовуючи наступні методи оцінки вибуття запасів:

а) ФІФО;

б) середньозваженої собівартості.

Завдання 3. Показати оплату підприємством А постачальникам (25.01.20*1р.).

Таблиця 3.11

Журнал господарських операцій підприємства А

Дата	Первинні документи	Зміст	Придбання/вибуття			Коресп. рах.		Залишок на складі		
			кіл.	ціна	сума	Д	К	кіл.	ціна	сума

Задача 2.

Вихідні дані:

Таблиця 3.12

Дані для задачі

Показник	Виріб „L”	
	Кількість, од.	Ціна за одиницю, грн.
1	2	3
Залишок на 1.02.20*1р.	90	15
Придбано 10.02.	200	12
Вибуття у виробництво 12.02.	150	?
Придбано 18.02.	130	17
Вибуття у виробництво 25.02.	180	?
Залишок на 31.02.20*1р.	?	?

Завдання 1. На основі даних таблиці скласти журнал господарських операцій (табл.3.13).

Таблиця 3.13

Журнал господарських операцій підприємства А

Дата	Первинні документи	Зміст	Придбання/вибуття			Коресп. рах.		Залишок на складі		
			кіл.	ціна	сума	Д	К	кіл.	ціна	сума

Завдання 2. Визначити собівартість вибуття у виробництво та собівартість залишку виробу „L” на 31.02.20*1р., використовуючи

наступні методи оцінки вибуття запасів:

- а) ФІФО;
- б) середньозваженої собівартості.

Задача 3.

Вихідні дані:

Таблиця 3.14

На складі підприємства А на початку січня 20*1р. знаходились

Показник	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.	ТЗВ
1. Інструмент, що використовується менше 1 року	10	19	?	32
2. Тканина	8	36	?	48
3. Фанера	10	15	?	120

Таблиця 3.15

В січні 20*1р. на ВАТ "А" відбулись наступні операції:

Дата	Зміст	Сума, грн.
1	2	3
I. Надходження		
1.01.20*1р.	45 м тканини за ціною 30 грн. за 1 м (у підприємства М) ТЗВ	? 225
3.01.20*1р.	7 од. господарського інвентарю, що використовується менше 1 року за 17 грн. (у підприємства С) ТЗВ	? 28
5.01.20*1р.	10 м ² фанери за ціною 20 грн. за 1 м ² (у МП "Металіст") ТЗВ	? 34
15.01.20*1р.	10 м тканини за ціною 26 грн. (у підприємства М) ТЗВ	? 46
II. Вибуття		

1	2	3
4.01.20*1р.	Для потреб офісу інвентар 15 од.	?
16.01.20*1р.	Для виготовлення меблів: • 40 м тканини	?
	• 10 м ² фанери (в цех №2)	?
25.01.20*1р.	• 5 м ² фанери (в цех №2)	?
III Списання ТЗВ		
31.01.	На виробництво: • тканина • фанера	?
		?
31.01	На адміністративні потреби: • господарський інвентар	?

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій за даними табл.3.15.

Завдання 2. Визначити собівартість вибуття та собівартість залишку запасів на кінець звітної періоду за даними табл.14 і 15, використовуючи наступні методи оцінки вибуття запасів:

а) ФІФО;

б) середньозваженої собівартості.

Завдання 3. Списати ТЗВ по запасах, що вибули.

Завдання 4. Заповнити первинні документи по надходженню та вибуттю фанери (рахунок, накладна, податкова накладна, картка складського обліку, лімітно-забірна картка, використовуючи результати розрахунків собівартості вибуття за методом ФІФО).

Таблиця 3.16

Дані для заповнення документів

Показник	Продавець МП "Металіст"	Покупець ВАТ "А"
1	2	3
Банк	Укрсоцбанк м. Рівне	Укрсоцбанк м. Рівне
Рахунок банку	123 456 789 111 11	210 546 648 555 44
МФО	333 012	333 012
Номер свідоцтва про реєстрацію ПДВ	255 655 17	246 706 18
ЄДРПОУ	225 773 86	225 887 45

1	2	3
Індивідуальний податковий номер	225 733 817 167	123 456 789 114
Рахунок	№ 131	
Накладна	№ 17	
Податкова накладна	№1311	
Форма договору	Договір купівлі – продажу	
Форма розрахунків	Оплата з розрахункового рахунка	
Зав. складом		Іванов І.І.
Картка складського обліку матеріалів		№ 2513
Номенклатурний номер		002513
Лімітно-забірна картка		№101
Ліміт відпуску		15 м ²

Задача 4.

Підприємство А здійснює реалізацію товарів через роздрібну мережу.

Залишок товарів на початок липня 20*1р. – 900 000 грн.

Залишок торгової націнки на початок липня 20*1р. – 315 000 грн.

03.07.20*1р. підприємством А у підприємства Б були придбані товари за купівельною вартістю 22 000 грн., ПДВ 20%. Транспортні витрати з доставки товарів становили 1 000 грн., ПДВ 20%, витрати на проведення експертизи якості та сертифікації товарів – 500 грн., ПДВ 20%. Послуги по доставці та проведенню експертизи надало підприємство Б.

Торгова націнка за придбані 03.07.20*1р. товари становить 25%.

За липень 20*1р. підприємством А було реалізовано товари за готівку на суму 550 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 1. Скласти журнал господарських операцій.

Завдання 2. Визначити собівартість реалізованих товарів, списати торгову націнку реалізованих товарів.

Завдання 3. Визначити залишок товарів та торгову націнку на 01.08.20*1р.

Тема 11. Облік витрат на виробництво та випуску готової продукції

1. Визначення, класифікація та витрат на виробництво у обліку за П(С)БО.
2. Первинний облік витрат на виробництво та готової продукції.
3. Синтетичний облік операцій витрат на виробництво.
4. Облік готової продукції.

Література: 3, 5, 8, 14, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33.

Контрольні запитання

1. Що таке витрати?
2. Як класифікуються витрати на виробництво?
3. Що таке об'єкт витрат?
4. Назвати загальновиробничі витрати.
5. Що таке нормальна потужність?
6. На яких рахунках обліковуються витрати на виробництво?
7. Як розподіляються загальновиробничі витрати?
8. Як визначається собівартість готової продукції?
9. Назвати первинні документи з обліку витрат на виробництво та готової продукції.
10. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку основних операцій.

Тести

1. Витрати – це:

- А. зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
- Б. заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди
- В. збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)

Г. зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу

2. Первісною вартістю запасів, що виготовлені власними силами є:

- А. справедлива вартість
- Б. ринкова вартість
- В. кошторисна вартість
- Г. собівартість їх виробництва

3. Загальновиробничі витрати включають:

- А. вартість сировини, купованих напівфабрикатів і комплектуючих виробів, інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат
- Б. витрати на управління виробництвом, амортизація необоротних активів загальновиробничого призначення, витрати на обслуговування виробничого процесу
- В. непрямі витрати на виробництво, що залишаються незмінними або майже незмінними при зміні обсягу виробництва
- Г. витрати на управління виробництвом

4. Собівартість виробництва готової продукції включає:

- А. прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати
- Б. витрати на управління виробництвом, амортизація необоротних активів загальновиробничого призначення, витрати на обслуговування виробничого процесу
- В. прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загально виробничі витрати, накладні витрати
- Г. витрати на управління виробництвом

5. Витрати в незавершеному виробництві на кінець звітного періоду відображає:

- А. Сальдо рахунка 23
- Б. Сальдо рахунка 25

- В. Дебетовий оборот рахунка 23
Г. Дебетовий оборот рахунка 26

6. Виявлення нестачі готової продукції на складі оформлюється бухгалтерською проводкою:

- А. Дебет 902 Кредит 26
Б. Дебет 901 Кредит 26
В. Дебет 947 Кредит 26
Г. Дебет 91 Кредит 26

7. Собівартість реалізації готової продукції відображається у обліку записом:

- А. Дебет 902 Кредит 26
Б. Дебет 901 Кредит 26
В. Дебет 26 Кредит 901
Г. Дебет 91 Кредит 26

8. Підприємство „Тасмниця” на виробництво тари витратило тари на суму 40 000 грн. Пряма заробітна плата робітників становить 56 000 грн. Відрахування на соціальні заходи – 37%. Амортизація обладнання 4 000 грн. Загальновиробничі витрати становлять 36 400 грн. Адміністративні витрати – 24 000 грн. Витрати на збут 12 000 грн. Прибуток 20%. Розрахувати виробничу собівартість.

- А. 157 120 грн.
Б. 181 120 грн.
В. 193 120 грн.
Г. 231 744 грн.

9. Загальновиробничі витрати списуються у обліку записом:

**Змінні та розподілені
постійні**

- А. Дебет 901 Кредит 91
Б. Дебет 91 Кредит 23
В. Дебет 23 Кредит 91
Г. Дебет 91 Кредит 26

Нерозподілені постійні

- Дебет 91 Кредит 26
Дебет 91 Кредит 901
Дебет 901 Кредит 91
Дебет 23 Кредит 91

10. Чиста вартість реалізації запасів – це:

- А.** Сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами
- Б.** Витрати на придбання, переробку та інші витрати, що виникли під час доставки запасів та приведення їх у теперішній час
- В.** Очікувана ціна реалізації за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію
- Г.** Сума, яку можна отримати від продажу або сплати за придбання на активному ринку

Задача.

Інформація про незавершене виробництво та готову продукцію за січень 20*1р. по підприємству А показана у табл.3.16.

Таблиця 3.16

Господарські операції підприємства за звітний період

№ з/п	Зміст	Сума, грн.
1	2	3
1.	Залишок незавершеного виробництва на початок місяця	6 000
2.	Списуються матеріальні витрати на виробництво продукції	18 900
3.	Списуються витрати на оплату праці:	
3.1.	основного виробничого персоналу	5 000
3.2.	виробничого персоналу, що обслуговує допоміжне виробництво	1 000
3.3.	апарату управління	2 500
4.	Списуються витрати на соціальні заходи:	
4.1.	на пенсійне страхування	?
4.2.	на соціальне страхування	?
4.3.	на соціальне страхування на випадок безробіття	?
4.4.	від нещасних випадків на виробництві (2,03%)	?
5.	Списуються витрати на опалення виробничого приміщення	4 800

1	2	3
6.	Списуються витрати на амортизацію виробничого обладнання	1 200
7.	Списується вартість готової продукції, переданої на склад	34 000
8.	Дані проведеної інвентаризації незавершеного виробництва:	
8.1.	Залишок незавершеного виробництва за даними інвентаризації на кінець місяця	4 000
8.2.	У ході проведеної інвентаризації були виявлені невикористані матеріали	400
8.3.	У ході проведеної інвентаризації були виявлені своєчасно не списані браковані деталі	200

Завдання. На основі даних табл. 3.16 (пп.2-7) скласти журнал операцій. Визначити залишок незавершеного виробництва.

4. КОНТРОЛЬНА ТЕСТОВА ПРОГРАМА

Підсумкова контрольна тестова програма складається з одного теоретичного питання, 25 тестів та двох вправ.

Теоретичні питання передбачають перевірку отриманих знань з фінансового обліку I.

Тести охоплюють всі теми курсу і передбачають вибір однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Вправи передбачають перевірку отриманих навичок з відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку, оцінки активів в обліку та фінансовій звітності.

Загальна оцінка підсумкового тесту – 40 балів, з них 6 балів – теоретичне питання, 20 балів – тести (0,8 бала за кожний), 14 балів – вправи (по 7 балів за кожну вправу).

Тестування проводиться із застосуванням такої картки:

КАРТКА ТЕСТУВАННЯ

ПРИЗВИЩЕ ТА ІНІЦІАЛИ СТУДЕНТА

ФАКУЛЬТЕТ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

КУРС, ГРУПА

ДАТА ТЕСТУВАННЯ

НАБРАНО БАЛІВ

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА

Критерії та аналіз оцінки з підсумкового тестування

Зміст тестування	Кількість балів	Оцінка одного завдання	Критерії оцінки			Кількість правильних відповідей	Набрано балів	Оцінка
			„3”	„4”	„5”			
Теоретичне питання	6	6	2-3	4	5-6			
Тести	20	0,8	10-13	14-17	18-20			
Вправи	14	7	3-7	8-11	12-14			
Разом	40	-	15-	24-	33-			

1. Відповідь на теоретичне питання.
2. Перекресліть навхрест клітинку, яка відповідає вашій відповіді на тестове питання.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а
б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б
в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в
г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г	г

Правильних відповідей _____

Набрано балів _____

Оцінка _____

3. Розв'язок вправ

Приклад підсумкового тестування

1. Описати облік основних засобів підприємства

2. Тести

1. Хто відповідає за несвоєчасне складання первинних документів:

- А. Особи, які склали ці документи
- Б. Особи, які підписали ці документи
- В. Особи, які перевіряли ці документи
- Г. Особи, які склали та підписали ці документи

2. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у:

- А. Звітному періоді, у якому вони були здійснені
- Б. Поточному звітному періоді
- В. Звітному періоді, наступним за звітним

Г. В кінці місяця

3. Термін зберігання первинних документів становить не менше:

- А. 4 роки
- Б. 5 років
- В. 3 роки
- Г. 10 років

4. Квартальною фінансовою звітністю є наступні форми:

- А. баланс
- Б. баланс, звіт про фінансові результати
- В. баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів
- Г. баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки

5. Принцип історичної (фактичної) собівартості, це принцип, згідно з яким:

- А. активи оцінюються, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
- Б. методи оцінки, що застосовуються в обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат, і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
- В. фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій
- Г. всі операції відображаються у національній валюті України

6. До еквівалентів грошових коштів відносяться високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів та: :

- А. Строк погашення яких не перевищує 5 місяців
- Б. Строк погашення яких на дату балансу не перевищує 3 місяців
- В. Початковий строк погашення яких не перевищує 3 місяців
- Г. Початковий строк погашення яких не перевищує 12 місяців

7. Повернення на поточний рахунок невикористаний акредитив або залишок чекової книжки оформлюється наступним бухгалтерським записом:

- А.** Дебет 311 Кредит 301
- Б.** Дебет 311 Кредит 313
- В.** Дебет 311 Кредит 312
- Г.** Дебет 311 Кредит 333

8. Нематеріальний актив, це:

- А.** Актив, що використовується більше 1 року та вартість якого перевищує 1000 грн.
- Б.** Актив, що не має матеріальної форми, використовується більше 1 року та вартість якого перевищує 1000 грн.
- В.** Актив, що не має матеріальної форми та використовується більше 1 року
- Г.** Актив, що не має матеріальної форми

9. До якої класифікаційної групи нематеріальних активів слід включити придбану підприємством ліцензію на здійснення певної діяльності?

- А.** Права користування майном
- Б.** Права на об'єкти промислової власності
- В.** Авторські та суміжні з ними права
- Г.** Інші нематеріальні активи

10. При нарахуванні амортизації на основні засоби виробничого призначення, складається бухгалтерська проводка:

- А.** Дебет 23 Кредит 132
- Б.** Дебет 91 Кредит 131
- В.** Дебет 23 Кредит 131
- Г.** Дебет 10 Кредит 133

11. При списанні зносу інших необоротних активів складається бухгалтерська проводка:

- А.** Дебет 133 Кредит 631
- Б.** Дебет 132 Кредит 11
- В.** Дебет 23 Кредит 132

Г. Дебет 11 Кредит 132

12. При проведенні уцінки вартості основного засобу складається бухгалтерська проводка:

- А. Дебет 975 Кредит 10
- Б. Дебет 10 Кредит 746
- В. Дебет 131 Кредит 423
- Г. Дебет 423 Кредит 10

13. Підприємство придбало основні засоби за 48000 грн. у квітні поточного року, а ввело їх в експлуатацію у липні цього ж року. Строк корисного використання основних засобів – 5 років, а ліквідаційна вартість дорівнює 1000 грн. Чому дорівнює річна сума амортизації основних засобів, розрахована кумулятивним методом?

- А. 6000 грн.
- Б. 6667 грн.
- В. 13000 грн.
- Г. 16000 грн.

14. Метод участі в капіталі для обліку довгострокових фінансових інвестицій застосовується, якщо:

- А. Інвестор контролює підприємство та має суттєвий вплив
- Б. Інвестор не має суттєвого впливу
- В. Інвестор контролює підприємство
- Г. Фінансові інвестиції утримуються підприємством до їх погашення

15. При придбанні довгострокових фінансових інвестицій складається бухгалтерська проводка:

- А. Дебет 14 Кредит 741
- Б. Дебет 14 Кредит 685
- В. Дебет 14 Кредит 373
- Г. Дебет 35 Кредит 311

16. При відображенні доходу від фінансової оренди складається бухгалтерська проводка:

- А. Дебет 14 Кредит 742

- Б. Дебет 161 Кредит 742
- В. Дебет 16 Кредит 741
- Г. Дебет 163 Кредит 713

17. При надходженні запасів на склад заповнюється:

- А. Рахунок
- Б. Картка складського обліку
- В. Накладна
- Г. Чек

18. При списанні запасів на виправлення браку оформлюється бухгалтерська проводка:

- А. Дебет 20,22 Кредит 91
- Б. Дебет 24 Кредит 20,22
- В. Дебет 91 Кредит 20,22
- Г. Дебет 23 Кредит 24

19. При надходженні готової продукції на склад оформлюється бухгалтерська проводка:

- А. Дебет 26 Кредит 23
- Б. Дебет 26 Кредит 91
- В. Дебет 901 Кредит 26
- Г. Дебет 28 Кредит 23

20. Відображається сума торгової націнки:

- А. Дебет 285 Кредит 282
- Б. Дебет 282 Кредит 285
- В. Дебет 281 Кредит 285
- Г. Дебет 282 Кредит 281

21. Використовуючи метод класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення коефіцієнт сумнівності визначається:

- А. Сума безнадійної дебіторської заборгованості поділена на залишок дебіторської заборгованості
- Б. Залишок дебіторської заборгованості поділений на суму безнадійної дебіторської заборгованості
- В. Сума безнадійної дебіторської заборгованості поділена на

- Г. суму чистого доходу
Виходячи з платоспроможності окремих дебіторів

22. При визнанні безнадійної дебіторської заборгованості та її списанні з балансу чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості:

- А. Зменшується
Б. Збільшується
В. Не змінюється
Г. Не відображається у балансі

23. Отриманий вексель від покупця відображається записом:

- А. Дебет 34 Кредит 36
Б. Дебет 36 Кредит 34
В. Дебет 34 Кредит 311
Г. Дебет 31 Кредит 36

24. Інформація про рух запасів підприємства «Старт» наступна:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на 1.01	500	15
Придбано 09.01	1300	14
Придбано 21.01	950	13
Вибуло 25.01	750	?

Якщо підприємство використовує метод ФІФО, собівартість залишку запасів станом на кінець січня буде становити?

- А. 27000 грн.
Б. 27050 грн.
В. 27060 грн.
Г. 7500 грн.

25. Уцінка вартості малоцінних та швидкозношуваних предметів до чистої вартості реалізації оформлюється бухгалтерською проводкою:

- А. Дебет 949 Кредит 20
Б. Дебет 946 Кредит 22

В. Дебет 942 Кредит 22

Г. Дебет 91 Кредит 20

3. Задача.

Вправа 1. На основі даних задачі скласти журнал господарських операцій.

Вправа 2. Нарахувати резерв сумнівних боргів на 31.12.20*3р. шляхом групування дебіторської заборгованості покупців за строками її непогашення (табл.1).

Станом на 31.12.20*3р. підприємство А має дебіторську заборгованість покупців в сумі 67 000 грн. з наступним розподілом за строками її непогашення:

група 1 – 18000;

група 2 – 32000;

група 3 – 17000.

Залишок резерву сумнівних боргів до складання балансу на 31.12.20*3 становить 650.

Таблиця 1

Групування дебіторської заборгованості покупців за строками її непогашення

Дата балансу	Безнадійна у наступному році дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у складі заборгованості на 31.12.20*2 за групами			Залишок дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги		
	1	2	3	1 група	2 група	3 група
31.12.20*0	7000	3200	1000	67000	34000	12000
31.12.20*1	5000	3900	2000	54000	35000	16000
31.12.20*2	3000	2100	800	43000	29000	9000
Разом	?	?	?	?	?	?

5. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика самостійної роботи

Самостійна робота передбачена для студентів як денної, так і заочної форм навчання як основний засіб володіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Звіт про виконання самостійної роботи студентами денної форми навчання за зазначеною тематикою (табл.5.1) подається у письмовій формі.

Таблиця 5.1

Робота над вивченням теоретичного курсу

№ з/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Література
1	2	3	4
1.	Основи побудови фінансового обліку	Організація обліку на підприємстві. Загальні вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності. Визначення та класифікація активів. Визнання елементів фінансових звітів.	3, 4, 28, 29, 30, 31, 32, 33
2.	Облік грошових коштів	Вимоги до ведення та оформлення операцій з готівкою. Первинні документи та реєстри з обліку касових операцій. Облік операцій на рахунках в установах банку.	3, 5, 17, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
3.	Облік поточних фінансових інвестицій	Облік поточних фінансових інвестицій. Переоцінка інвестицій	3, 5, 12, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32
4.	Облік довгострокових фінансових інвестицій	Облік довгострокових інвестицій за методом участі в капіталі. Облік фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю.	3, 5, 12, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
5.	Облік дебіторської заборгованості	Облік фінансової оренди. Облік векселів одержаних. Облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Облік дебіторської заборгованості за розрахунками. Облік резерву сумнівних боргів.	3, 5, 9, 21, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33

1	2	3	4
6.	Облік основних засобів	Методи нарахування по основних засобах. Наступні витрати по основних засобах. Синтетичний облік операцій з основними засобами. Переоцінка основних засобів	3, 5, 6, 14, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
7.	Облік інших необоротних матеріальних активів	Визначення, оцінка та класифікація інших матеріальних активів. Первинний, аналітичний і синтетичний облік інших матеріальних активів.	3, 5, 6, 7, 14, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
8.	Облік нематеріальних активів	Визначення, оцінка та класифікація нематеріальних активів. Первинний, аналітичний і синтетичний облік нематеріальних активів	3, 5, 7, 14, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
9.	Облік інших необоротних активів	Визначення та облік відстрочених податкових активів.	1, 3, 5, 16, 23, 24, 25, 29, 30, 31
10.	Облік запасів	Визначення, класифікація та оцінка запасів у обліку. Методи визначення собівартості вибуття запасів та їх вплив на фінансовий результат підприємства. Первинний, аналітичний та синтетичний облік запасів. Переоцінка запасів на дату балансу.	1, 2, 3, 8, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33
11.	Облік витрат виробництва та випуску готової продукції	Оцінка витрат на виробництво та готової продукції. Класифікація витрат за видами діяльності, функціями, економічними елементами. Облік прямих матеріальних витрат. Облік прямих витрат на оплату праці. Облік інших прямих витрат. Розподіл та облік загальновиробничих витрат. Облік готової продукції.	1, 2, 3, 8, 14, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33

Оформлення звіту про самостійну роботу

Самостійна робота виконується студентом відповідно до варіанту, визначеному викладачем. Текстова частина викладається на стандартному папері формату А4 (210 x 297). Поля: верхнє,

нижнє та ліве – 20 мм, праве – 10 мм. Самостійна робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою.

Загальний обсяг тексту повинен складати не більше 20 сторінок. Текст поділяється на розділи, пункти і підпункти відповідно до плану (змісту).

Заголовок розділу (підрозділу, пункту, підпункту) починається з великої літери. Крапка в кінці заголовку не ставиться.

Нумерація сторінок тексту наскрізна і починається з титульної сторінки. Другою сторінкою є зміст. Номер сторінки на титульній сторінці не проставляється. На інших сторінках номер сторінки вказується арабськими цифрами у правому верхньому кутку з крапкою на кінці.

Таблиці нумеруються послідовно арабськими цифрами у межах розділу за виключенням наведених у додатках. У правому верхньому кутку над заголовком робиться напис „Таблиця” і проставляється її номер. Номер таблиці складається з номера розділу та номера таблиці. Кожна таблиця обов’язково повинна мати заголовок. Заголовок і слово „Таблиця” починаються з великої літери. Таблиця розташовується після першої згадки про неї у тексті таким чином, щоб її можна було прочитати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Посилання на джерело інформації у тексті повинне наводитись у вигляді порядкового номера цього джерела за списком використаної літератури у квадратних дужках. Якщо в самостійній роботі використовується цитата або цифрова інформація, то після порядкового номера через кому зазначається номер сторінки, на якій вона міститься: [1, с.20].

Список використаної літератури починається з нормативних документів, які наводяться у такій послідовності: закони України, декрети уряду України, постанови Верховної Ради, укази Президента України, постанови, положення, інструкції міністерств і відомств України. Інші джерела інформації (посібники, монографії, підручники, статті) наводяться за алфавітом.

Сторінки, на яких розташовані додатки, нумеруються як продовження самостійної роботи. Кожний додаток починається з нової сторінки. У правому верхньому кутку наводиться слово „Додаток” з порядковим номером арабськими цифрами.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни,

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Активи - ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Активний ринок - ринок, якому притаманні такі умови: предмети, що продаються та купуються на цьому ринку є однорідними; у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною.

Амортизація - систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Амортизована собівартість фінансової інвестиції - собівартість фінансової інвестиції з урахуванням часткового її списання внаслідок зменшення корисності, яка збільшена (зменшена) на суму накопиченої амортизації дисконту (премії).

Асоційоване підприємство - підприємство, на яке інвестор має суттєвий вплив і яке не є дочірнім або спільним підприємством інвестора.

Баланс - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Безнадійна дебіторська заборгованість - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позивної давності.

Біологічний актив – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Бухгалтерська звітність - звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Вартість, яка амортизується, - первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття

активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Відстрочене податкове зобов'язання - сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податковий актив - сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок:

тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді;

перенесення на майбутні періоди податкових пільг, якими скористатися у звітному періоді неможливо.

Відстрочений податок на прибуток - сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням і відстроченим податковим активом.

Власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Гарантована ліквідаційна вартість –

для орендаря - частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або пов'язаною з ним стороною;

для орендодавця - частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або незалежною третьою стороною, здатною за своїм фінансовим станом відповідати за гарантією.

Грошові кошти - готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Група - материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства.

Група нематеріальних активів - сукупність однотипних за призначенням та умовами використання нематеріальних активів.

Група основних засобів - сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів.

Дебітори - юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів

підприємству на певну дату.

Дивіденди - частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства.

Довгострокова дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання - всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Дослідження - заплановані підприємством дослідження, які проводяться ним уперше з метою отримання і розуміння нових наукових та технічних знань.

Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Еквіваленти грошових коштів - короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Ефективна ставка відсотка - ставка відсотка, що визначається діленням суми річного відсотка та дисконту (або різниці річного відсотка та премії) на середню величину собівартості інвестиції (або зобов'язання) та вартості її погашення.

Забезпечення - зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Запаси - активи, які:

утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;

перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Запозичення – позики, векселі, облігації, а також інші види короткострокових і довгострокових зобов'язань, на які нараховуються відсотки.

Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для

отримання якого були здійснені ці витрати.

Звичайна діяльність - будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Звіт про власний капітал - звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про рух грошових коштів - звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді.

Звіт про фінансові результати - звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства.

Зменшення корисності - втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.

Знос основних засобів - сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання.

Зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Кваліфікаційний актив - актив, який обов'язково потребує суттєвого часу для його створення.

Консолідована фінансова звітність - звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Контрольні учасники - учасники спільної діяльності зі створенням юридичної особи (спільного підприємства), які здійснюють контроль за її діяльністю.

Користувачі звітності - фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

Ліквідаційна вартість - сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного

використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Метод ефективної ставки відсотка - метод нарахування амортизації дисконту або премії, за яким сума амортизації визначається як різниця між доходом за фіксованою ставкою відсотка і добутком ефективної ставки та амортизованої вартості на початок періоду, за який нараховується відсоток.

Метод участі в капіталі - метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування.

Мінімальні орендні платежі - платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг та податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати), збільшені:

для орендаря - на суму його гарантованої ліквідаційної вартості;

для орендодавця - на суму його гарантованої ліквідаційної вартості.

Надзвичайна подія - подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді.

Накопичена амортизація нематеріальних активів - сума амортизації об'єкта нематеріальних активів з початку його корисного використання.

Невідмовна орендна угода - орендна угода, яка може бути розірвана тільки:

з дозволу орендодавця; якщо відбулася певна непередбачена подія;

у разі укладання орендарем нової угоди про оренду цього самого активу або замість нього іншого аналогічного за призначенням активу з тим самим орендодавцем.

Негарантована ліквідаційна вартість - частина ліквідаційної вартості об'єкта оренди, отримання якої орендодавцем не забезпечується або гарантується лише пов'язаною з ним стороною.

Негрошові операції - операції, які не потребують використання грошових коштів та їх еквівалентів.

Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи -

капітальні інвестиції у придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося.

Незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи - капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, введення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва.

Нематеріальний актив - немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Необоротні активи - всі активи, що не є оборотними.

Непередбачена орендна плата - частина орендної плати, яка не зафіксована конкретною сумою та розраховується із застосуванням показників інших, ніж строк оренди (обсяг продажу, рівень використання, індекс інфляції та цін, ринкові ставки відсотка тощо).

Непередбачене зобов'язання - це:

3) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або

4) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Нормальна потужність - очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.

Об'єкт витрат - продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

Об'єкт основних засобів - це: закінчений пристрій з усіма

пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Обліковий прибуток (збиток) - сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період.

Оборотні активи - грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Обтяжливий контракт - контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Операційна оренда - оренда інша, ніж фінансова.

Операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

Оренда - угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Орендна ставка відсотка - ставка відсотка, за якою теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів та негарантованої

ліквідаційної вартості дорівнює справедливій вартості об'єкта фінансової оренди на початок строку оренди.

Основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Первісна вартість - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Переоцінена вартість - вартість необоротних активів після їх переоцінки.

Пов'язані сторони - особи, стосунки між якими обумовлюють можливість однієї сторони контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових і оперативних рішень іншою стороною.

Податкова база активу і зобов'язання - оцінка активу і зобов'язання, яка використовується з метою оподаткування цього активу і зобов'язання при визначенні податку на прибуток.

Податковий прибуток (збиток) - сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період.

Подібні об'єкти - об'єкти, які мають однакове функціональне призначення та однакову справедливу вартість.

Поточна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Поточний податок на прибуток - сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Поточні зобов'язання - зобов'язання, які будуть погашені

протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Початок строку оренди - дата, яка настає раніше: дата підписання орендної угоди або дата прийняття сторонами зобов'язань щодо основних положень угоди про оренду.

Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Примітки до фінансових звітів - сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Принцип бухгалтерського обліку - правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Проценти - плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані підприємству.

Прямі витрати - витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Ринкова вартість фінансової інвестиції - сума, яку можна отримати від продажу фінансової інвестиції на активному ринку.

Розкриття - надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Розробка - застосування підприємством результатів досліджень та інших знань для планування і проектування нових або значно вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва чи використання.

Роялті - платежі за використання нематеріальних активів підприємства (патентів, торговельних марок, авторського права, програмних продуктів тощо).

Рух грошових коштів - надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів.

Собівартість кваліфікаційного активу – витрати на придбання, будівництво, створення, виготовлення, виробництво, вирощування і доведення кваліфікаційного активу до стану, у якому він придатний для використання із запланованою метою або продажу.

Спільна діяльність - господарська діяльність зі створенням або без створення юридичної особи, яка є об'єктом спільного контролю двох або більше сторін відповідно до письмової угоди між ними.

Спільний контроль - розподіл контролю за господарською діяльністю відповідно до угоди про ведення спільної діяльності.

Ставка відсотка на можливі позики орендаря - ставка відсотка, яку мав би сплачувати орендар за подібну оренду або (якщо цей показник визначити неможливо) ставка відсотка за позиками для придбання подібного активу (на той самий термін та з подібною гарантією) на початку строку оренди.

Стаття - елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим цим Положенням (стандартом).

Строк корисного використання (експлуатації) - очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).

Строк оренди - період дії невідмовної орендної угоди, а також період продовження цієї угоди, обумовлений на початку строку оренди.

Суборенда - угода про передачу орендарем орендованого ним об'єкта в оренду третій особі.

Сума очікуваного відшкодування необоротного активу - найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання необоротного активу, включаючи його ліквідаційну вартість.

Сума погашення - недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Сумнівний борг - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Суттєва інформація - інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та керівництвом підприємства.

Суттєвий вплив - повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової, господарської та комерційної політики об'єкта інвестування без здійснення контролю цієї політики. Свідченням

суттєвого впливу, зокрема, можуть бути: володіння двадцятьма або більше відсотками акцій (статутного капіталу) підприємства; представництво в раді директорів або аналогічному керівному органі підприємства; участь у прийнятті рішень; взаємобмін управлінським персоналом; забезпечення підприємства необхідною техніко-економічною інформацією.

Теперішня вартість - дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде необхідна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Тимчасова різниця - різниця між оцінкою активу або зобов'язання за даними фінансової звітності та податковою базою цього активу або зобов'язання відповідно.

Тимчасова різниця, що підлягає вирахуванню - тимчасова різниця, що призводить до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) у майбутніх періодах.

Тимчасова різниця, що підлягає оподаткуванню - тимчасова різниця, що включається до податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах.

Фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансова оренда - оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом. Оренда вважається фінансовою за наявності хоча б однієї з наведених нижче ознак:

право власності на орендований актив після закінчення строку оренди переходить до орендаря;

орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за справедливу вартість цього активу на дату придбання;

строк оренди становить більшу частину строку корисного використання об'єкта оренди;

на початку строку оренди теперішня вартість мінімальних орендних платежів дорівнює або перевищує справедливу вартість орендованого активу;

орендований актив має особливий характер, що дає змогу використовувати його лише орендареві;

орендар може продовжити оренду за плату, значно нижчу за ринкову;

оренда може бути припинена орендарем, який відшкодовує втрати від припинення оренди.

Фінансові інвестиції - активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.

Фінансові витрати – витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями.

Чиста вартість реалізації запасів - очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію.

Чиста вартість реалізації необоротного активу - справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.

Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості – сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України від 03.04.1997 р. „Про податок на додану вартість”.
2. Закон України від 22.05.1997 р. „Про оподаткування прибутку підприємств”.
3. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” // Бухгалтерський облік і аудит. – 1999. - №9. – С.3-9.
4. Указ Президента України “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва” від 03.07.98 // Галицькі контракти – 1998, № 28.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 – 6. Затв. Міністерством фінансів України від 31.03.99, №87 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1999. - №6. – С.14-35.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”. Затв. Міністерством фінансів України від 27.04.00 р., №92

// Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. 42-47.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 „Нематеріальні активи”. Затв. Міністерством фінансів України від 18.10.99 р., №242 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. – С. 47-51.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”. Затв. Міністерством фінансів України від 20.10.99, №246 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1999. - №11, с.8-11.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 „Дебіторська заборгованість”. Затв. Міністерством фінансів України від 8.10.99, №237 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1999. - №11, с.12-13.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 „Зобов’язання”. Затв. Міністерством фінансів України від 31.01.00 р., №20 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. – С. 57-58.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 „Фінансові інвестиції”. Затв. Міністерством фінансів України від 26.04.00 р., №91 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. – С. 42-47.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 „Оренда”. Затв. Міністерством фінансів України від 28.07.00 р., №181 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. – С. 64-70.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Доходи”. Затв. Міністерством фінансів України від 29.11.99 р., №290 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 70-72.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”. Затв. Міністерством фінансів України від 31.12.99 р., №318 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 72-78.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 „Вплив змін валютних курсів”. Затв. Міністерством фінансів України від 10.08.00 р., №176 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 78-82.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 „Податок на прибуток”. Затв. Міністерством фінансів України від 28.12.00 р., №353 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 78-82.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 „Діяльність, що припиняється”. Затв. Міністерством фінансів України від 07.11.03 р. №617.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 „Зменшення корисності активів”. Затв. Міністерством фінансів України від 24.12.04 р. №817.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 „Біологічні активи”. Затв. Міністерством фінансів України від 18.11.05 р. №790.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 „Фінансові витрати”. Затв. Міністерством фінансів України від 28.04.06 р. №415.
21. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. №116.
22. Наказ Міністерства статистики України від 29.12.95 р. №352 „Про затвердження типових форм первинного обліку”.
23. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій. Затв. Міністерством фінансів України від 30.11.99 р., №291 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 108-116.
24. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків. Затв. Мінфіном України від 11.08.99 № 69// Галицькі контракти – 1996, № 19.
25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій. Затв. Міністерством фінансів України від 30.11.99 р. №291 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 116-173.
26. Інструкція про службові відрядження в межах України за кордон. Затв. Наказом Мінфіну України від 13.03.98 р. № 59// Галицькі контракти – 1999, №31.
27. Інструкція зі статистики зарплати. Затв. наказом Мінстату України від 13.01.2004 р. N 5.
28. Грабова Н.Н., Домбровский В.Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях. – Харьков, 2002.
29. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. – Київ: Вид-во „Центр навчальної літератури”, 2005. – 528 с.
30. Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України // С.Я.Зубілевич, І.Ю.Кравченко, О.О.Прокопенко та ін. – К., 2002 – 472 с.
31. Пушкар М.С. Фінансовий облік. – Тернопіль, 2002.
32. Рудницький В.С., Лазаришина І.Д., Бачинський В.І., Поліщук В.Л. Організація первинного обліку та економічного

аналізу на прикладі підприємств торгівлі: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 480 с.

33. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – 3 вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000.

34. 063-325 Методичні вказівки до проведення практичних занять з курсу „Фінансовий облік” для студентів спеціальності 6.050 106 “Облік і аудит”/ Позняковська Н.М., Головачова Ю.В. – Рівне: УДУВГП, 2003, – 30с.

35. 063-371 Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з курсу „Фінансовий облік І” для студентів заочної форми навчання спеціальності „Облік і аудит”/ Позняковська Н.М. – Рівне: НУВГП, 2006, - 40 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Навчально-методичне видання

*Наталія Миколаївна Позняковська
Юлія Валеріївна Головачова*

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

**Інтерактивний комплекс
навчально-методичного забезпечення**

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку Формат 60x84 ¹/₁₆
Папір друкарський №1. Гарнітура Times. Друк трафаретний.
Ум.-друк. арк. 10,3. Обл.-вид. арк.. 10,9.
Тираж 270 прим. Зам. № 467

*Редакційно-видавничий центр
Національного університету
водного господарства та природокористування
33028, Рівне, вул.. Соборна, 11*